

Тигжэныкьо машо зымыгъэкӀосэрэ тибзыльфыгъэхэм тафэгущо!

Адыгэ макь

№ 42 (19807)

2011-рэ илъэс

ШЭМБЭТ
ГЪЭТХАПЭМ и 5

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИГЭП

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Гъэтхапэм и 8-р — бзыльфыгъэхэм я Дунэ маф

**Адыгэ Республикэм шыпсэурэ
тибзыльфыгъэ лъапӀэхэр!**

Бзыльфыгъэхэм я Дунэ мафэ фэшӀ гуфӀэбэныгъэ хэлъу тышгъуфэгущо!

Гъэтхэр къызэрэсгъэем ыкӀи чӀыпсыр къызэрэкӀэжсырэм ятамыгъэу цыт мы мэфӀкӀи шӀагъор бзыльфыгъэм ыцӀэ етӀхы. Тягъэ гъуэсхэм ыкӀи тшыпхъухэм, тишъхъэгъусэхэм ыкӀи тпхъухэм, зиакъылрэ зигъуфӀэбэгъэрэ мы дунаир нахъ дахъу, нахъ зеддиштӀу, нахъ зетегъэпсыхъагъэу ыкӀи нахъ шыабзӀу зышӀыхэрэм непэ тафэгущо.

ЗэкӀэми анахъ лъапӀэу цытыр — тинунэгъо насып — шӀоры зылӀ илыр, сыда пӀомэ бзыльфыгъэр ары егъаишӀэми джэныкьо машӀор къэзыухъумагъэр, сабийхэр дунаим къытезыхъагъэу ыкӀи зыпӀугъэхэр. Анахъ пшъэрылӀ къынхэм язшӀо-хынкӀэ шӀоры рену цыхъэшӀэгъу гугъапӀэу цытыгъэхэр ыкӀи цытхэр. Тиобществэ зэрэпсауу цылакӀэу илӀцтымрэ унагъо

непчӀ инасырӀэ шӀоры бэкӀэ злӀытыгъэр. Республикэм иобщественнэ-политикэ цылакӀэ чануу шгъухъагъэ, ИофшӀэным, еджэным, наукэм ыкӀи спортым гъэхъэгъэишхэр ацышӀошӀых, тигъуэ Адыгеим ихъхъоныгъэ шгъуилахъышхо хэшӀошӀыхъэ.

Тибзыльфыгъэ лъапӀэхэр, гуетыныгъэ ин шгъухъэу обществэм шгъузэрэфӀэжсырэм, Иоф мыпсынӀэу жгъуэгъэцӀэрэм, шгъуишӀулӀэгъу, шгъуигъушхуагъэ анаэ инуу тышгъуфӀэраз!

Мы мэфӀкӀи шӀагъом зэкӀэми тышгъуфӀэлаӀо псауныгъэ пӀтӀэ шгъуилӀэнэу, гушӀуагъорэ къэгъагъэхэмрэ шгъуацымыкӀэнэу, шгъуинагъохэм цылакӀэшӀлӀрэ мамырныгъэрэ арылынэу. Рену шгъуэцӀэ шгъуныбжыкӀэнэу, шӀу шгъуалӀэгъунэу ыкӀи шгъунасыпшыӀонэу шгъуфӀэтӀэ!

Адыгэ Республикэм и Президенту
ТхьакӀуцынэ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо
Совет — Хасэм и ТхьаматӀу
Анатолий ИВАНОВ

Театрэмрэ шыӀэныгъэмрэ

БгъэлапӀэрэм уешӀушӀэ, огъэдахэ

Бзыльфыгъэ цӀэрыӀомэ афэгъэхъыгъэ тхылым сэгджэзэ, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артисткӀэу ЛыӀунэ Асыет къышӀырӀэ рольхэр зэгъэпшагъэх. «Нысхъапэм», «ШӀапсыгъэ пшъашъэм», «Мэгъям», нэмыкӀ спектаклэм зэп сызэрӀалӀыгъэр. Асыет ымакъэ тхьакӀумэм икӀырӀэп, пчӀэгум къызишӀэкӀэ, ролым гукӀэ зызэрӀартырӀэр сшӀогъэшӀэгъон.

(ИкӀгъух я 8-рэ н. ит).

Тибзыльфыгъэ лъапӀэхэр!

Гъэтхапэм и 8-м — бзыльфыгъэхэм я Дунэ мафэ фэшӀ гуфӀэбэныгъэ хэлъу сышгъуфэгущо!

Тэ, хульфыгъэхэм, мы гъэтхэ мэфӀкӀым тянэ лъапӀэхэм, тишъхъэгъусэхэм, тпхъухэм ыкӀи тшыпхъухэм — тишӀыӀэныгъэ мэхъанэ къезытырӀэ, ар къэзыгъэдэхэрэ пстӀэуми тазэрӀафӀэразэм, шгъхъэкӀэфӀэшхо зэрӀафӀэтишӀлӀрэм яшыхъатӀу къэгъагъэхэр ятӀэты, тафэгущо. Тхъэм шӀулӀэгъу, гукӀэгъу, гушхуагъэ, пытагъэ шӀо къышгъухилъхъагъэ.

Унэгъо ИофшӀэным дакӀоу общественнэ Иофри зерифӀэшгъуа-шэм тетӀу жгъуэгъэцӀэ шӀолъэкӀы. Политикэ, научнэ, культурнэ, социальнэ ыкӀи общественнэ цылакӀэм чануу шгъухъагъэ, Адыгеим ихъхъоныгъэ шгъуилахъышхо хэшӀошӀыхъэ.

Гъэтхапэм и 8-м имызакъоу, мафэ къэс анаӀэ къышгъуте-тынэу, шӀу шгъуалӀэгъунэу, къышгъуфӀэгумӀкӀынхъу шгъуфӀэсӀэ. Шгъудахъу, шгъуныбжыкӀэу ыкӀи псауныгъэ пӀтӀэ шгъуилӀэу шгъуцӀэрӀэ! Тибзыльфыгъэ лъапӀэхэр, мэфӀкӀым пае сышгъуфӀэгущо!

ЛытӀэныгъэ къышгъуфӀэгъушӀэу Къэралыгъо Думэм
идепутатӀу ХЪАДЖЭБЫЕКЪО Руслан

ПРЕЗИДЕНТЫМ ИЗӀУКӀЭГЪУХЭР

ТехникакӀэм Иоф рызышӀэшт ныбжыкӀэхэм ягъэхъазырын

Адыгэ Республикэм и Президенту ТхьакӀуцынэ Аслъан Гостехнадзорым АР-мкӀэ инспекции ипашӀэу ТхьайшӀэо Анатолий тыгъуасэ ИофшӀэгъу зӀулкӀэгъу дырилагъ. Илъэсэу икыгъэм мы структурэм Иофэу ышӀагъэм изэфӀхъысыжхэм, тапӀкӀэ агъэцӀкӀэн фӀа-хэм ахэр атегушылагъэх.

Инспекцием илофшӀэн зэрэзехишӀэрэм, ащ гъэхъагъэу илӀэхэм ТхьакӀуцынэ Аслъан осэшӀу къафишӀыгъ. Гъэсэныгъэм исистемэ шыкӀорэ зэхъокӀыныгъэхэм адиштӀэу трактористхэр, комбайнерхэр, техникэм фэгъэзэгъэ нэмыкӀ кадрхэр зыгъэхъазырыр профессиональнэ учреждениехэм ялофшӀэн зэрэрагъэкӀокӀырэм, специалистхэм япчъагъэ екъумэ Президентыр къачӀэупчӀагъ.

ТхьайшӀэо Анатолий къызэрэхишӀэгъышгъэмкӀэ, законодательнэ ыкӀи шӀпхъэ актӀу цылӀэхэм адиштӀэу техникэр регистрацие шӀыгъэным, къэралыгъо техникэскэ уплӀэкӀунхэр зэхъэгъэнхэм, нэмыкӀ лъэныкӀохэм Гостехнадзорым афэгъэзагъ. Мы аужырэ илъэсхэм АР-м и Президентрэ министрэхэм я Кабинетрэ ИофшӀэгъоу кӀаратыгъэм ишӀуагъэкӀэ аужырэ шапхъэхэм адиштӀэрэ техникэр республикэм

къызэрэӀэкӀэхъагъэр къылуагъ. Инспекцием икӀулыкъушӀэхэм ялофшӀэн тэрэзэу зэхъацӀэным пае ящылакӀагъэр зэкӀэ аӀэкӀэлъ. ГумӀкыгъо шъхъалӀэр мыщ фӀдэ техникэм Иоф рызышӀэштхэр къоджэ псезупӀэхэм зерафимыкӀухэрэр ары. ГушӀыӀэм пае, джырэ лъэхъанэ комбайнэхэм, тракторхэм атесхэр гурытымкӀэ илъэс 20-м екхъугъэу Иоф зышӀэхэрэр арых. НыбжыкӀэхэр мы сэнэхъатым рылӀэжъэнхэм дэгъуӀэхэрӀэп. Ащ фӀдэ екӀолӀаӀкӀэм уигъэрэзэнэу шытӀэп.

ГумӀкыгъоу, шыкӀагъэу цы-лӀэхэр дэгъэзыжыгъэнхэм фӀшӀ ялофшӀэн джыри нахъ агъэлъэ-шынэу, кадрхэм ягъэхъазырын-кӀэ гъэсэныгъэм иучреждениехэм зӀпхыныгъэу адырӀагъ агъэ-пытӀэнэу республикэм ипашӀэ къа-фигъэпытагъ.

* * *

Мы мэфӀ дэдэм ТхьакӀуцынэ
Аслъан къэралыгъо учреждениеу

«АР-м мылӀкумкӀэ и Фонд» зы-фиӀорэм ипашӀэу Индрисэ Нал-бый ригъэблӀэгъагъ. Къэралыгъо мылӀкум иприватизацикӀэ про-граммэм къыдилӀытӀэрэ лъэны-къохэр ыгъэфедӀэхъэ зипшгъэ-рылӀхэр зыгъэцӀкӀэрэ фондым илофшӀэн зэрэзехишӀэрэм, пшгъэ-рылӀхэр зыфигъэуцужыкӀхэрэм бгъуитӀлӀр атегушылагъ.

ЫпшгъэкӀэ зигугъу къэтшӀы-гъэ программэм къыдилӀытӀэрэ лъэныкӀохэр мыдӀэу зэрэзэ-шӀуахырым ишӀуагъэкӀэ икыгъэ 2010-рэ илъэс закъом респуб-ликэ бюджетым сомэ миллион 1,9-рэ къызэрэрагъэхъажыгъэр, 2011-рэ илъэсым иапӀэрэ мзэ-тӀум къыкӀоцӀ Адыгеим ит объ-екти 3 ащӀэнэу аукционым къы-зэрэрагъэуцагъэхэр Индрисэ Налбый къыхигъэшыгъэх. ТапӀ-кӀи къатефӀэрӀэ шӀокӀ имыӀэу зэ-шӀуахыным ыкӀи яшӀуагъэ къа-гъэкӀоным зерафӀэхъазырхэр, ащ-кӀэ фытыныгъэу ялӀхэр зерагъэ-федӀштхэр къылуагъ.

Фондым илофшӀэн зэрэзехи-шӀэрэм екхыгъэу Президентым упчӀэхэр къытыгъэх, анахъэу ана-Ӏэ зытырагъэтын фӀэ лъэныкьо-хэр къыгъэнэфагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутатыхэмкIэ кандидатхэр

ОВЧИННИКОВ

Владимир Николай ыкъор — къалэу МыекъуапэкIэ зы мандат зилэ хэдыплэ коеу N 17-мкIэ кандидат

Краснодар краимкIэ къалэу Ермэлхьаблэ щыпсэуштыгъэ дзэ къулыкъушIэ унагъом сыкыхъуагъ. Сятэ летчикхэр зыщэгъэхьазыргхэр училищэу Ермэлхьаблэ дэтым ия 2-рэ эскадрилье икомандир игодзагъ. Сянэ дзэ госпиталым Iоф щышIэштыгъ, медицинэ къулыкъум истаршэ лейтенантыгъ.

1953-рэ илъэсым Мыекъуапэ дэтыгъэ авиационнэ еджэплэ полкым тятэ къулыкъу щыхьынэу къагъэкIуагъ. 1968-рэ илъэсым Мыекъуапэ игурыт еджаплэу N 5-р къэсыуштыгъ. 1965-рэ илъэсым ДСОУ-у «Спартак» зыфиIорэм боксымкIэ тренерэу В. Унановым щыриIэгъэ секцием сыхьагъ. Ухьазырыныгъэ дэгъу зилэ спортсменхэу ащ ыгъасэшттыгъэхэм ясатырэ сыхэуцагъ. Краснодар краим боксымкIэ а 1-рэ чыIплэр щысыубытыгъ, ДСО-у «Спартакым» и Урысые Совет зэхичгъэ зэнэкIокъум дышгъэ медаль къышхысхыгъ.

Нэужым Ставрополь дэт дзэ училищым сычIэхьагъ. СпортымкIэ гъэхьагъэу силэхэм ащи ащыхэзгъэхьагъ. Ставрополь краим ичемпион сыхьагъ, Темыр Кавказым боксымкIэ ичемпионат хагъэунэфыкIырэ чыIплэ щысыубытыгъ, Ставрополь краим ыцIэкIэ Урысыем ичемпионат сыхэлэжыагъ.

Спортым сикъашIэ зэрехьыгъэм ишIуагъэкIэ зэфэныгъэр шэн шыхьалэ сфэхьугъэу сэлъытэ. Ар къаушыхьатын альэкIышт сызеджагъэхэмрэ сиыбджэгъухэмрэ. А шэныр ахаслэхьэзэ спортсменыбэ згъэсагъэ. Ау къыздэхьугъэм сыкъышхуцоу сыхабзэп. Сыфай боксымкIэ дунаим ичемпион, Олимпиадэ джэгунхэм текIоныгъэ къащыдэзыхын зылгъэкIышт спортсмен згъэсэнэу. Сипхьорэлфэу Тимур ащ фэдэ хьунки мэхуба! Ар я 2-рэ классым щеджэ, илъэситIу хьугъэу боксым пылэ.

Депутат сыхьунэу сызыкIыфаер щытхэ е тын лъапIэ къэсылэжыынхэу арэп. 1985-рэ илъэсым орденэу «Знак Почета» зыфиIорэр къысфэгъэшхошагъ, Урысыем ыкIи Адыгеим язаслуженнэ тренерыIэ лъапIэхэр силэх, Адыгеими Мыекъуапи дэгъоу сашаIшэ.

Боксым ылъэныкIэ сэри згъасэхэрэми лъытэныгъэу къытфашIырэм пае Мыекъуапэ щыпсэушхэрэм ячIыфэшхо стельэу сэлъытэш, ящыIэныгъэ нахьышIу зэрэхьыштым сыфэхьазыргъ. Джащ пай депутат мандат зыкIысищыкIагъэр. Тызэгъусэмэ, бэ тфызэшIокIыштыр!

ХЪЭДЭГЪЭЛЭ

Айдэмыр Аскэр ыкъор — къалэу МыекъуапэкIэ зы мандат зилэ хэдыплэ коеу N 14-мкIэ кандидат

Къалэу Мыекъуапэ щыпсэурэ научнэ IофшIэм иунагъо 1961-рэ илъэсым шкIогъу мазэм и 28-м къыхъуагъ. Апшэрэ гъэсэныгъэ иI. Адыгэ къэралыгъо кIэлэгъэджэ институтым филологиемкIэ ифакультет къыуштыгъ. Къалэу Мыекъуапэ дэт гурыт еджаплэу N 13-м IофшIэныр щыригъэжыгъагъ. Нэужым гурыт еджаплэу N 19-м, къэралыгъо кIэлэгъэджэ институтым Iоф ащишIагъ, «Адыгэ Республикэм ипредпринимательхэм я Ассоциация», сабий Iыгыплэу «Прогимназия «Березка», ООО-у «Станок», ООО-у «Станок-сервис» зыфиIорэм ялэшхэтетыгъ.

Лъытэныгъэ зыфэсшIыр хэджакIохэр!

Парламентым и депутатхэр гъэтхакъэм и 13-м хэшудзынхэмкIэ амалышIухэр шъуилэх. Гугъуемылныгъэ къызыхэшыуыгъафэу а амалышIур къызыфэжыгъэфе-дэмэ нахьышIу. ЗыщышIуыгъэ-гъушIу шъуищылакIэ изытет нахьышIу шыгъэным пае илъэситфым къыкIоцI зэгъогогъо шъуилыкIо жьугъэнэфэн шъуфитэу къызэрэхэкIырэр. Хэшудзырэ цыфхэр зыфэдэхэм шъуишIо-игъоныгъэхэр гъэцIэкIэжыгъэ зэрэхьуштыр бэкIэ ялытыгъэшт. Ахэр Iушхэу, шыпкыагъэ ахэлэу, гъэхьагъэ ялэу, патриотхэу щытынхэ фае.

Тапэрэ илъэсхэм ти Парламент Iоф зеришIагъэм уигъэрэзэн дэдэу щытэп. Уасэхэр къыдэкIуаех, IофшIэн тэрэ зэбгъэгъотын амал шылэп. А къыныгъохэр дэгъэзыжыгъэнхэм фэлэжээн зылгъэкIышт цыфхэр тищыкIагъэх. Ау Парламентым хэтхэм япшэрэлы-хэр дэгъоу афэгъэцакIэхэрэпыш, къыныгъохэр икIоу зэшIомыхы-гъэхэу къэнэжыых. Ар къызыхэ-кIырэр партие зэфэхьыафхэм ялыкIохэр зэфэдэу хэбзыхьуэх органым зэрэхьытхэр ары. Парламентым и IофшIэн зэнэкIокIу нэшанэ хэлэп. Сыд фэдэ гухэлъышIу кепхыжыагъэки пхы-рыбгъэкIын плъэкIыштэп зы партием тетгыгъор ылыгъ зыхьукIэ. НахьыбэрэмкIэ ащ тетгыгъ.

Сэ партиеу «Справедливая Россия» зыфиIорэм илъэс пчъагъэ хьугъэу сыхэт. Ащ хэтхэр кIэлэгъэджэх, врачых, инженерых, интеллигенцием илыкIох, IофшIэ къызэрыкIох. ЭкIэлэ гъэсэныгъэ дэгъу яI, цыфыгъэ ахэлэ, шыпкыагъэм тетэу мээкIох, пстэуи ящылакIэ нахьышIу зэрэхьыштым ыгъэгумэкIырэ цыфых. Адыгеим илъэсхэм дэгъоу ащыгъуазэх ыкIи ахэр дэгъэзыжы-гъэнхэм акIуачIэ етыгъэу фэлэ-жыгъэуштыгъ. Ащ фэдэ цыфхэм — кандидатхэм шъумаекъэ афэ-шъутынэу сыкъышхэоджэ!

Сэ шгъэхэкIэ шъумаекъэ шыс-фэшъутын шъульэкIышт кэлэ хэдыплэ коеу N 14-м. Дэгъоу шъуегушхысэн, цыхэ зыфэшъу-шыштыр къыхэшыгъын шъульэ-кIын амал зэрэшъуиIэм сиыхьэ-тель. ТапэкIэ Парламентыр зыфэ-дэштыр шъоры зэлъытыгъэр!

Бзылфыгъэхэм ямэфэкиIэу къэблагъэрэм пае сышъуфэгъушIо! Шъопсэу, шъотхэжэ, насыпышIо шъохъу!

Лъытэныгъэ къышъуфэ-зышIу Хъэдэгъэлэ Айдэмыр.

Гъэтхакъэм и 8-р — бзылфыгъэхэм я Дунэ маф

Игъогу дахэ, игухэлъхэр лъагъэх

Джэлэуко Ирина къэралыгъо къулыкъу-шIэхэр зыщэгъэхьазыргхэр Темыр Кавказ академием икIутамэу Мыекъуапэ дэтым икIэлэгъэджэ ныбжыкI. Мыекъопэ къэ-ралыгъо технологическэ университетым ифакультетэу «Финансы и кредит» зыфи-Iорэм иятфэнэрэ курс джыри щеджэшттыгъ ащ Iоф ышIэнэу зырегъажьэм. Универси-тетыр дэгъу дэдэкIэ кызеуухым, аспиран-турэм чIэхьажыгъ. МГТУ-м илъэситIо Iутыгъэу джы зыщылэжырэ академием зигъэзэжыгъ. Непэ Ирина зэрэригъаджэ-хэрэм дакIоу диссертациери егъэхьазыргъ. Ирина бизнесми пылэ. ИлъэскIэ узэкIэ-Iэбэжмэ, ащ кафе Мыекъуапэ къышы-зэуихыгъ. Нахь тэрэзэу къэпIон зыхьукIэ, нахьыпэкIэ Iоф зышIэшттыгъэ шхапIэу зэфашIыжыгъагъэр зтыргыгъуоужыгъ.

Ирина IофшIэнэу эдигъэцакIэхэрэм охь-табэрэ кIуачIэрэ ящыкIагъ. Непэ бзыл-фыгъэ ныбжыкIабэмэ ащ фэдэ кIон пфы-зэрагъэлэгъуштыгъ. Ащ фэдэ гъогу ежэ къызкIыыхыгъэр, IофшIэнтIур зэрэзэди-хьыштырэм шгъэфэу хэлъыр, гухэлъэу тапэкIэ илэхэр къедгъэIуатэмэ тшIонгъоу зылудгъэкIагъ.

— Ирина, кIэлэгъэджэ сэнхьатымрэ наукэмрэ бизнесыр апэчыжэ. Сыда ащи зыфэбгъэзэныр къызыхэкIыгъэр?

— УныбжыкIэу, пIуачIэ изымэ, ар фэдэ къэзыхьын горэм пIубгъэхьан фаеу сэлъытэ. Ны-тыхэм уащыгъэу учысынуу щытэп. ЩыIэкIэ кIынэу тызыхэтым узэрэхэкIы-жыштыр ор-орэу къэбгыотын фае.

— Сыда анахъэу ащ фэдэ лъэныкIор къызкIыхыгъэр?

— ШхапIэхэр, кафехэр, ресторанхэр, бархэр зэрэгъэпсыгъэхэм сыдигъокIи сшIогъэшIэгъонэу сяплъыштыгъ, сыгу-рихьыхэрэ къахэзгъэшыштыгъэх, шы-кIагъэхэр къэзгыотыштыгъэх, фит сашIымэ зыгорэхэр зэблэхьухэмэ сшIонгъоу къэ-сыугушхысыштыгъэх, шхыныгъо зетефы-гъэхэр сикIасэх. Зыгорэм иIофшIагъэ уасэ фэсымышIэу, сшIэныгъэ сэ сиунэе шхапIэ цызгъэфедэжыкIэ нахьышIоу сльыти, ар къызылусхыгъ. ЕтIани сицIыкIугъом къы-шыублагъэу сянэрэ сятэрэ бизнесым, са-тытум апылгъэу сесагъ, бухгалтер Iофхэм хэшIыкI афысиI, университетым цызэ-гъэгъотыгъэ сэнхьатыри къызделэшт.

— ЕгъэжыапIэр сыдигъокIи кIын...

— Шыпкыэ, псынкIагъэп, кIын дэдагъ пIоми нахь тэрэз. Мы кафе тапэкIи зэрэ-щыIагъэм шъушыгъуаз, «У Абрека» ыцIэ-штыгъэр. Нэужым зыер нэмыкI зэхьум, ыцIи зэблахьугъ, «ЯварэкIэ» еджагъэх. Бэрэ Iоф ымышIэу ар зэфашIыжыгъагъ, Iыгъэ-кIыгъ, цыфхэр щысэхьукIыжыгъагъэх, ащыгушхыжыгъагъ. Ар зтебгъэ-уоужыныр псынкIагъэп, ау ари зэпытчыгъ. Нахь Iофыгъэр цыф-хэр къепшIэлэжыынхэр арыгъэ. Апэрэ мазэхэм ар кIын дэ-дагъ, сэррырэ сIофышIэ-

хэмрэ анэмыкI чIэмысэу пчы-хьэхэр къызыкIэлъыкIохэу бэрэ къыхэкIыгъ...

— Угу кIодэу, ар зэфэпшIыжынынэу угу къэкIыгъэба?

— Мызэуи, мытIоуи ащ фэдэ уахьтэ къысэкIугъ, бзылфыгъэ гумэхьагъэри ныб-жыри къыстекIохэу хьугъэ, ау сянэ сыдигъокIи сызэтыриIэжагъ. Ар пкызушхоу къыскIэтыгъ, сыгу ыгъэкIодыштыгъэп, зэ-пымыоу къысэушыштыгъ. Ебгъэжыгъагъэр гъогуныкIом щычIэудзыжыныр гумэхьагъэу зэрэщытыр ренэу сыгу къыгъэкIыжыштыгъ. Джауштыгъ гу къызылэпысыгышIыхьажы, рек-ламэм сыфежыагъ, кIэу зыгорэхэр сшIэмэ сшIонгъоу сыфежыагъ. Чым хэшIыкIыгъэ унэ цыкIухэр шагум шызгъэуцугъэх, адыгэхэм, кавказ лъэпкхэм яшхыныгъохэм ащыщхэр аушхьыхьхэрэм къахэзгъэхьагъэх, нэмыкIэу джыри зы бар къызылусхыгъ. Ащ ыуж Iофхэр игъорыгъоу къызэтеуцагъэх. Силахьылхэми сафэраз, кIуачIэкIи акылыкIи къызделэагъэх. Непэ шхапIэр зэрэзэтеуцагъэм уигъэрэзэ-нэу щыт.

— Ирина, лъэныкIуиIоу узфэгъэзагъэр пштэмэ, о уишIошIэкIэ, тара нахьыбэу гъэхьагъэ зыщыпшIыгъэр, нахьыбэу узчылгъыкIотыгъэр?

— «Мы лъэныкIомкIэ нахьыбэу ыпэ сишхыгъ» сIон сльэкIыштэп. ПIумкIи зэфэ-дэу сылгъэкуатэ, лъэныкIуиIуи гъэхьагъэ горэхэр ащысшIыгъэхэу сэлъытэ. Диссертациеми Iоф дэсэшIэ, лъысэгъэкIуатэ. Бизнес-ми, уахьтэу сызышылгъэр зэрэмакIор къыдэл-лыгъэмэ, мыдэу зезгъэушхьомбгъуэгъэу сеп-лы.

— О узукIэ тара нахь къыппэблагъэр?

— ПIури сизэфэд. ШхапIэм изегъэзекIон, ифIо-фашIэхэм гухахьо ахэсэгъуатэ, сыгукIэ зысэгъэпсэфы, кIэу зыгорэ къэсыугушхы-сым, гъэхьэгъэхэу сшIыгъэу къысшIошIы. Студентхэри лъэшэу шIу сэлэгъух. Ахэм пчэдыжым сакъыхахьэу, къысшыгушIу-хьэу, цыхэ къысфашIэу якъэбар цыкIухэр къысфалатэхэ зыхьукIэ, гукъанэ горэ сIэмэ сшIэгъушхьы, къыныгъэ пстэури зэпыс-чышхьунэу сыгукIэ сыкхэу.

— КIэлэгъэджэ IофшIэныри предпри-нимательствэри псынIэхэп, охьтабэрэ кIуачIэрэ ящыкIагъ. Ахэр зэдэгъэцэкIэнхэр сыдэуштыгъэу къыбдэхьура?

— Къыбдесэгъаштэ, псынIэхэп, ау, сэ сишIошIыкIэ, уиуахьтэ тэрэзэу зэбгъэфэнэу, непэ пшIэштыр бгъэнэфэныш, ар сыд уикъы-ными зэшIопхынэу зэбгъасэмэ, зэдэгъэцэкIэшхуштыгъ. ИмышыкIэгъабэ пшхьхэ къыщэбгъэкIокIыштэп, уахьтэр апэлуб-гъэхьаштэп. Iоф къыбдэзышIэхэрэми мэхьанэ яI. IофшIэн хэшIыкI фызылэу, ыгу етыгъэу зыгъэцэкIэрэ администраторэу си-гъусэр, тхьаегъэпсэу, шхапIэмкIэ лъэшэу Iэпылгъэу къысфэхьэу. Ар чIэтымэ, Iофхэр зэрэлыкIотэштхэм сехьырэхьышхьырэп.

— Ирина, наукэмрэ пIэкIэкиIэ уиуишхьагъэ?

— Карьерэр пстэумэ апшгъэ зыгъэуцоу, унагъо, сабий фэмыеу зылохэрэм сашышэп. СыдигъокIи ахэр IузгъэкIотырэн, сищыIэ-ныгъи охьтэ благъэм зэхьокIыныгъэхэр фэ-хьунхэу сапэ илэ, ау унагъом сытеубгъуагъэу, бысымгуащэу унэм сисынэуи сыфаеп. Джы дунаир зэрэхьугъэмкIэ, унагъори IофшIэныри зэфэдэу зэдэпхьынхэ фае. УишхьыкIэ епхы-лэмэ, ари пфызэшIокIышт.

— КъызэрэдэгурылуагъэмкIэ, тапэкIэ ары гухэлъэу уиIэри.

— Ары. Диссертациер сыухыныш, къэ-сыухьумэнэу сыфай, ащ ыуж сит. ШхапIэм хэзгъэхьонэу гухэлэ гъэнэфагъэхэр силэх. Ахэм адакIоу унагъо уиIэн зэрэфаери сшы-гушхьагъэп.

— Гухэлъэу уиIэ пстэури къыбдэхьунэу тыпфэлъало.

— Тхьашъуегъэпсэу.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтым итыр: Джэлэуко Ирина.

Теуцожь районымкIэ зы мандат зиIэ хэдзыпIэ коеу N 1-мкIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатынымкIэ кандидатэу МАМЫЙ АЛЫЙ Сэлатчэрые ыкъор

Законьр цыфымкIэ псэ-уми анахь шIуагъ!

Мамый Алай илээс 37-рэ ыныбж. Адыгэкъалэ кышчы-хуьгъ, шапIугъ.

Ятэу Мамый Сэлатчэрий Зэ-чэрые ыкъор къуаджэу Шэбэнэ-хьаблэ кышчыхуьгъ, Адыгэкъалэ дэт сымэджэщым кладовщикэу, нэужым МОП-у «Теуцожьым» бухгалтерэу Iоф ащишIагъ.

Янэу Мамый (ТхьалI) Нурхьан Теуцожь ыпхуьр къуаджэу Хьал-экъуае кышчыхуьгъ, Адыгэ-къалэ дэт дэпIэ фабрикэм дэкло-бзакIоу Iоф ащишIагъ.

Алай Адыгэкъалэ дэт гурыт еджапIэу № 2-р 1990-рэ илээс-ым кыуыхуьгъ. Апшэрэ гэсэ-ныгъитIу иI: Адыгэ къэралыгъо университетым тарихынкIэ ифакультет 1995-рэ илээсым, а университетым июридикескэ факультет 1999-рэ илээсым кы-уыхуьгъ.

2000-рэ илээсым кышчыуб-лагъэу къалэу Мыекъуапэ очы-лэу Iоф шешIэ. 2005 — 2009-рэ илээсхэм очылхэм я Мыекъопэ коллегиеу «ГАРАНТ» зыфиIорэм итхьаматэ игодзэгъ, 2009-рэ илээ-сым ичэпыгъоу кышчыубла-гъэу джы кызнэсыгъэм Адыгэ Республикэм иочылхэм япалатэ (Адыгэкъалэ, Тэхьутэмькыое, Кошхьаблэ ыкIи Шэуджэн рай-онхэм филиалхэр ащызилэхэм) и Мыекъопэ къэлэ коллегиеу «ГАРАНТ» зыфиIорэм итхьа-мат. 2009-рэ илээсым Адыгэ Рес-публикэм иочылхэм япалатэ и Совет (очыл палатэм икол-легиальнэ гъэцкIэкIо органэу щытым) хадзыгъ. Общерос-сийскэ общественнэ организа-цияеу «Урысыем июристхэм ясоюз и Ассоциацияе» зыфиIо-рэм и Адыгэ чIыпIэ къутамэ хэт.

Шхьэгъусэ иI, пшгъэшгъэ-жыитIу епIу.

СичIыпIэгъу лъапIэхэр, лъытэныгъэ зыфэсшIырэ хэдзакIохэр!

Очылэу Iоф шIэзэ депутат сыхъумэ сшIоигъоу зыкIэху-гъэмкIэ бэрэ кысэупчIых. Къэ-сэIо: очылымрэ депутатымрэ яп-рофессиональнэ IофшIэнхэр зэ-хьышырых.

Депутатыр — (латиныбзэкIэ deputatus — агъэкIуагъ) ихэдзакIохэм яшIоигъоныгъэхэм афэ-лэжьэныр ыкIи ахэм яфитыны-гъэхэр хэбзэихуьхэ органым (парламентым) кышчыуху-мэгъэнхэр зипшгъэрылэу, уго-ловнэ Iофхэм ащыхуьмэгъэ (пшгъэдэкIыжэ егъэхьыгъэным пылэ Iофыгъохэр кыинэу гъэ-псыгъэхэу) иммунитет зилэ цы-фыр ары.

Очылыр — (латиныбзэкIэ advocatus — есэгъэблагъэ) пра-вэм ыльэныкыкIэ зымы емы-пхыгъэ профессиональнэ упчIэ-жыгъоу цыхьэ фэзышIырэ цы-фым ифитыныгъэхэр, ишхьа-фитыныгъэ, ишIоигъоныгъэхэр къэралыгъо хэбзэ органхэм, суд-хэм, правэухуьмэкIо органхэм ащызэхэфыгъэнхэм пае ригъэ-блэгъэгъэ цыфэу, депутатым фэ-дэу уголовнэ Iофхэм ащыху-мэгъэ иммунитет зилэр ары.

«УичIыпIэ рэхьатэу Iоф шы-шIэба, сыда Адыгэ Республикэм ихэбзэихуьхэ орган узыкIыхэ-хьащтыр?» пIон шIэжышIт. Арэу щыгъи, очылу сыщыгъэу, цыхьэ кысфэзышIыхэрэм яшIоигъо-ныгъэхэр къэхуьмэгъэнхэм сыфэлажэзэ, мафэ къэс сэ сыре-хьылIэ законхэр дэгъоу зэрэ-мыгъэпсыгъэхэм, еплъыкIитIу тэтэу ахэр кызыгурыбгъэлонхэ зэрэплэкIыштым ыкIи ащ цыфхэм яфитыныгъэхэр, яшхьа-фитыныгъэ, законным къари-тырэ шIоигъоныгъэхэр зериукъо-хэрэм, ахэр ягъэгъотыжыгъэн-хэм фэшI судым зыфэбгъэзэн фаеу кызэрэхэкIырым. Мыщ дэжым кышчыIогъэн фае зако-нынр цыфымкIэ псэуими апшгъэ щылэ шIуагъэу зэрэщытыр.

1. Адыгэкъалэ федеральнэ гупчэр кыдеIэшт

ПсынкIэу зэшIохыгъэн фэе кыныгъохэу къалэм илагъэхэр зэрэщытыгъэхэм тэтэу кьэнэ-жыых. Ахэм лъапсэ афэхуь Ады-гэкъалэ гъэпсыгъэныр зыпкэ кыкIыгъэ Краснодар псыныгъы-

пIэр. ЧычIэгъыпсхэр кыдэкIуа-ехэшь, унэхэм ячIыунэхэм ачIэуцэ, ахэр, нэмыкI псэуаль-хэр, гъогухэр зэщегъакъох. Псыр, фабэр зыркIохэрэр, ка-нализацие трыбэхэр нахь пасэу зэблэхуьгъэнхэ фаеу мэхуь. Ахэм азыныкыо нахьыбэр бэшIагъэ жыы зыхуьгъэр. Зашьохэрэ псым идэгъугъэ шапхэхэм апчыхь. Санитар-эпидемиологическэ Iофыгъохэр зэрэмыдэгъухэм кыыхэкIэу, зэпахырэ ыкIи онко-логии узхэм ахэхьэ. ЗычIэсы-шIтхэ унэхэр ягъэгъотыгъэнхэм изытет уигъэрэзэнэу щытэп.

Краснодар псыныгъыпIэм кыздыхыгъэ кыныгъохэр дэ-гъэзыжыгъэнхэм ехьылIэгъэ норматив документыбэ аштагъ. Арэу щытми, а программэхэм агъэнэфэрэ Iофыгъохэм янахьы-бэр зэрагъэцкIагъэхэм идэ-гъугъэ уигъэрэзэн ыльэкIышIтэп.

Адыгэкъалэ республикэм до-тациешохэр зэритыхэрэ псэ-упIэу зэрэщытым кыыхэкIэу, гухэлэ гъэнэфагъэм тегъэпсы-кIыгъэ Федеральнэ программэу «Урысыем и Къыбл» зыфиIоу 2008 — 2012-рэ илээсхэм ате-лытагъэм мэхэнэ шхьалэ зилэ къэлэ объекти 4 агъэтэрэзышIтэу хагъэуцогъагъ: псыукъэбзыпIэ псэуальэр, псыр кызэрэчIа-щыхэрэ ыкIи зэралъагъэлэсы-хэрэ системэр, канализациер гъэкIэжыгъэныр, гурыт еджа-пIэр шIыгъэныр, къэлэ гупчэ сымэджэщыр гъэкIэжыгъэныр. Агъэкошгъэхэм шыIэкIэ тэрэз ягъэгъотыгъэнымкIэ цыфхэм яфитыныгъэхэу укъуагъэ хуьгъэ-хэр ягъэгъотыжыгъэнхэ гухэ-лым пае, къэлэдэсхэм ягъот ыкIи яшыIаIэкIэ идэгъугъэ зыке-гъэлэтыгъэным тельгытэгъэ феде-ральнэ комплекснэ программэ штэгъэн фае.

2. ЖКХ-м итарифхэм, гъо-мылапхэхэм, бензиным аясэхэм сыда зылахахуьр?

Мы кыныгъо закьохэр арых пIоми хуьшт непэ Адыгэкъалэ щыпсэхуьхэр зэкъозыгъэуцохэ-рэр. Илээс къэс ахьцэм ыкIуаIэ кызэрэпIэхэрэм нахь псынкIэу ЖКХ-м итарифхэм ахэхьэ. Та-рифхэр кызэралэтыхэрэр ары нахьыбэмкIэ ахьцэм ыкIуаIэ кызэрэщыкIэрэм лъапсэ фэ-хуьрэри. Ащ кыыхэкIэу комму-нальнэ фэIо-фашIэхэм аясэхэр афэмыгъыжышIунхэм цыфхэр нэсыгъэх пIоми хуьшт. Гушылэм

пае, ООО-у «УК-у «Жилкомсер-висым» и МУП-у «ФэIо-фашIэ-хэр» зыфиIорэм икьэбархэм кызэралэтыгъагъорэмкIэ, фэтэ-рыбэу зэхэт унэхэм ачIэсхэм ащышхуь унэгъо 300-м сомэ мини 10 ыкIи ащ ехьоу чыфхэр ателыых. ЗэкIэмкIи Адыгэкъалэ щыпсэхуьхэрэм чыфэу ателыыр сомэ миллион 15-м нэсыгъ, ком-мунальнэ фэIо-фашIэхэм аясэхэ-хэр зэралэтыхэр процент 60-м шIокIырэп.

Чыдагъэм хэшIыкIыгъэ про-дукцие лъэпкхэм аясэхэм зэ-рахахуьрэм занкIэу епхыгъэу цыфхэм ренэу агъэфедэрэ товар-хэм аясэхэри дэкIуаех. Тель-хьэпIэ икьэу яIэу цыфхэр ащ егъэтхьаусыхэх. Бензиным осэ тегъахуьу фашIырэр зышIокIы-нымкIэ гъэнэ-фэгъэн ыкIи осэ тегъахуьр про-дукциер къэзыгъэкIокIыхэрэм ежэ-ежырэу зэфагощыжэу гъэпсыгъэн фае. Ащ фэдэ зе-кIуакIэм бэдзэр зыфыщытыкIэ-хэм яшапхэхэр ыкIуахуьу пIы-тэн шIэкIышIтэп.

3. Сабый IыгъыпIэхэм, гу-рыт гэсэныгъэ къэзытырэ ыкIи медицинэ учреждение-хэм якыныгъохэр

Адыгэ Республикэм исабий IыгъыпIэхэм кIэлэцIыкIу мин 14 фэдиз ачIэс, чэзым нэбгырэ мини 9 хэт. УФ-м и Конституция 43-рэ статья зэригъэнафэ-рэмкIэ, ыпкIэ зыхэмылэ гэсэ-ныгъэ зэгъэгъотыгъэным ифиты-ныгъэ кIэлэцIыкIу пэпчэ иI. Арышгъ, щысэу къэсхьыгъэм нафэ къэшIы граждан цыкIухэм конституционнэ фитыныгъэу яIэхэр зэраукъохэрэр. Сабый IыгъыпIэхэм япхыгъэ кыны-гъохэр дэгъэзыжыгъэнхэм фэшI гухэлэ гъэнэфагъэм тельгытэгъэ программэ зэхэгъэуцогъэн е лъэпкэ программэу «Гэсэны-гъэм» ар лъэныкыо шхьафэу гъэпсыгъэу пIэлэ кIэкIым кы-щыдэлэтыгъэн фае.

Муниципальнэ сабий Iыгъы-пIэхэм апэлухьащт мылэкур чIыпIэ бюджетхэм къащыдэ-лытэгъэн фае. Ау муниципалитетхэм икьэу мылэкэу зэра-мыгъотылIэжырэмэ, а хьарджэ-хэр федеральнэ бюджетымрэ субъектхэм ябюджетхэмрэ хьар-джэным хэгъэхьожь афэшIы-гъэным тегъэпсыкIыгъэу къа-щыдэлэтыгъэн фае. А Iофым шапхэу пылхэр закон лъапсэ

иIэу бгъэнэфэнхэ пIэкIышIт.

Урысыем гэсэныгъэмкIэ ыкIи псауныгъэр къэхуьмэгъэ-нымкIэ иотраслэхэм непэ зэхэ-щэн-инновациехэр арэп ящы-кIагъэхэр, мылэкэу апэлухьа-хьэрэм хэгъэхьожьэныр ыкIи бюрократическэ телункIэныр ате-хыгъэныр ары. Непэ а отраслэ-хэм мылэкэу апэлухьахьэрэр, анахь макIэми, фэдитIукIэ нахьы-бэ шIыгъэн фае. Сыда пIомэ непэ ар ВВП-м ипроценти 3,4-м шIокIырэп, Европэм ит къэра-лыгъохэм а мылэкур ВВП-м ипро-центи 7 — 8-м нагъэсыгъ.

4. Специалист ныбжьыкIэ-хэм IофшIэн ягъэгъотыгъэ-ныр

Джырэ лъэжыным мэхьэнэ ин зилэ кыныгъоу щыт еджапIэхэр къэзыухыгъэ ныбжьыкIэхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэныр. Мыщ дэжым цыфхэр зыгъэлажэхэрэм обществом зыпкытыныгъэ хэлэным пае пшгъэдэкIыжэу ахьырэр зыщагъэгъупшэ ху-шIтэп. Специалист ныбжьыкIэхэу апшэрэ еджапIэхэр къэзыу-хыгъэхэм квотэ шIыкIэм тэтэу пIэлэ гъэнэфагъэкIэ IофшIэпIэ чIыпIэхэр афэгъэнэфэгъэнхэм игарантиехэр цыфхэр зыгъэла-жэхэрэм япшгъэрылэу щыты-ным тельгытэгъэ закон штэгъэн фае. А пшгъэрылэр къэралыгъо предприятияхэм ямызакъоу, унэе фирмэхэми алыIэсэу амыгъэпсы хуьштэп.

5. Къолхьэ тын-Iыхыным ебэныгъыныр

Мыр сыдыр хэгъэгукIи анахь тхьамыкIэгъошхоу щыт. Къэра-лыгъом ищыIаIэ илэныкыо псэухэми ащ чIыпIэ ащыбыхь-ным лъапсэ фэхьух законхэр зэ-раукъохэрэр ыкIи правовой ни-гилизмэр.

Къэралыгъо кыулыкшIэхэу зилофшIэн пхьашэу лъыплэгъэн фаеу щытхэм япшгъэрылхэр, яфитыныгъэхэр ыкIи пшгъэдэ-кIыжэу ахьырэр зэхэгъуфы-кIыгъэхэу зыгъэнэфэрэ закон штэгъэн фаеу уахьтэм пшгъэрылэ къегъэуцэ.

ЗыгорэкIэ депутатэу сыхадзы-мэ, сихэдзакIохэм яшIоигъо-ныгъэхэр шыпкыагъэ схэлэу ыкIи сегугъузэ АР-м ихэбзэиху-хьэ орган сачыфэлэжьэщтэу Iуагъэ къэсэты.

Лъытэныгъэ кышчыфэзы-шIэу Мамый Алай.

Мы агитационнэ материалыр ыпкIэ хэлэу кыхьэтытыгъ.

ОБЩЕСТВЕННЭ ДВИЖЕНИЕХЭМ ЯЮФЫГЪОХЭР

Республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» игъэцэкIэкIо куп изи-чэзыу зэхэсыгъо лъэпкэ Iофыгъоу кы-щаIэтыгъэхэр шIэныгъэм шыпхыры-щыгъэнхэм фэшI хабзэм икыулыкш-шIэхэр IэпыIэгъу кызэрэфэхуьштхэм здегупшысагъэх.

стрэхэм я Кабинетрэ я Администрацияеу ипашэу Владислав Федоровымрэ зэхэ-хьэм хэлэжыагъэх. Общественнэ дви-жениеу «Адыгэ Хасэм» итхьаматэу Хьэпэе Арамбий, Адыгэ Хасэм ина-хьыжхэм ясовет ипашэу Хьунэго Чэ-тибэ, Дунэе Адыгэ Хасэм игъэцэкIэкIо

куп хэтэу Бэгъушгъэ Адамэ, нэмыкIэхэри зэлукIэм кышчыгушылагъэх.

«Шэжыымрэ зыкIыныгъэмрэ» зы-фиIорэ саугъэтыр агъэуцунэу Мые-къуапэ зэрэщыфэжыагъэхэм, Адыгэ Рес-публикэм икьэралыгъо гъэпсыкIэ игъэ-пытэн фэгъэхьыгъэ Iофыгъохэр зэра-гъэцэкIэхэрэм, нэмыкIэхэми атегушы-лагъэх. Ащ дакIоу, адыгабзэм изэгъэ-шIэн еджапIэмэ зэрэщызэхашэрэм, Мыекъуапэ ителевидение адыгабзэкIэ къэтынхэр зэрымэгъэхьазырхэрэм, чыристан диным икьащхэр хэбзэнчэу тикъушхьэхэм, псэупIэхэм зэрэща-гъэуцухэрэм гумэкIыгъоу кызыди-хьыхэрэм, 1857-рэ илээсым Мыекъуапэ зыдэхьыс чIыпIэм пытапIэ щагъэпси, а уахьтэм кышчыублагъэу къалэм лъапсэ ышIыгъэу зэралыгъэрэм, Мые-

къуапэ идэхьапIэ 1857-рэ илээсыр зэ-рэтетхагъэм, ар тыхьыжыгъэн зэрэфа-ем, Олимпиадэ джэгунхэм Адыгеир зэ-рахэлэжьэщтым, кавказ къашьоу «Лез-гинкэр» кызышашы хуьшт чIыпIэм, нэмыкIэхэми атегушылагъэх.

Вадим Мартыновыр къалотагъэхэм ядэлугъ, Iофхэм зэрэщыгъуазэр кыди-лытэгъэ, агъэцэкIэн алэкIышIтхэм ягугъу кышшыгъ. Олимпиадэу Шьачэ шыкIоштым икультуэрнэ программэ ти-республикэ хэлэжэн зэрильэкIыштым, экстремизмэм пэуцужыгъэным, нэ-мыкIэхэми къаегушылагъ. Вадим Мар-тыновымрэ Владислав Федоровымрэ упчIэу афагъэзагъэхэм джэуапхэр къа-ратыжыгъэх. Ащ фэдэ зэлукIэгъухэр джыри зэхашэнхэу ззэгъыгъэх.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

ХэдзэкIо объединениеу «КПРФ-м и Адыгэ республикэ къутамэ» хэдзынхэм зэрапэгъокIырэ программэр

КПРФ-м и Адыгэ республикэ къутамэ ия 44-рз конференция щаштагъ

Иофхэм языхтат еплъыкIэу фытигIэр. Хэгъэгум ыкIи Адыгэ Республикэм общественнэ-политическэ Иофыгъохэм зыпкытыныгъэ ащырамыIэу икIэрыкIэу кризисым техъэгъэн нэшанэ ахэлъ. Байхэмрэ тхымыкIэхэмрэ ящыIагIэ нахъ экIэрычыгъэ мэхъу. Республикэм шыпсэухэрэм фэдэу къалэкIахэрэр гурыт урысые пчъагъэхэм анахъ макI. Зигъот макIэхэм социальнэ IэпыIэгъоу аратырэр щылэкIэ уасэм зэрэахэрэм ипсынклэгъэ клыхэрэп, хабзэм цыфыр зэрэпсэун ылэкIышт ахышэ анахъ макIэу ыгъэнэфагъэр зыфэдизын фаем нахъ макI. Илэс къэс тарифхэмрэ коммунальнэ фэофашихэм арасэхэмрэ къэлэтыгъэнхэр нэшанэ дэй хъугъэ. Гъомылапхъэхэм арасэ хэхъо. Лэжыгъэр нахыбзэу къахыжыгъэу аублагъэми, лэу, шэу, клэнкIэу, картофэу, нэмыкI хэтэрыкIэхэу ыкIи пхъэшхыгъэ-мышхыгъэхэу ищыкIагъэм фэдиз аграрнэ республикэм зэригъотылIэжырэп.

Туризмэм хэхъоныгъэхэр егъэшIыгъэнхэр пстэуми апэ рагъэшхыгъэр Иофыгъоу къызалорэр илэс 20 хъугъэ, ау ар зы лэныкъом — коммерческэ нэшанэм фэшагъэ мэхъу. Туризмэр экIэми, пстэуми апэу клэлэцIыкIухэм ыкIи зыхэхъогъухэм, агъофедэн алъэкIынуу зэрэщытыгъэм къыкIычыгъ. Автотуризмэм зымыкIыгъэ зэрэтемизым ыкIи экологие лэныкъомкIэ цыфхэм культурэ зэрэхэмылтым апкъ къыкIэу псыушъо дахэхэр пластмассэ бэшэрэб итэкъупIэ, псыхъохэр шIоир зыхызыгъэ кэнау хъугъэх.

Къолхыгъэ тын-Ихыныр хэгъэгум зыпкытыныгъэ илныным пэрыохъу фэхъурэ нэшанэу щыIэныгъэм къыхэхъагъ. ЭкIэмэ анахъ шынагъор бюрократиемрэ криминалымрэ зэрэзэкъохагъэхэр ары. Арэушгъу зэрэщытыр нафэ къашыгъэ **Кушевскэм** къышхыгъэхэм. Къолхыгъэ тын-Ихыныр анахъ дэйдэдэу къызыщынафэрэр административнэ телункIэн кIуачIэхэр агъофедэхэзэ зы партием ифедэхэм апае голосованием икIэуухэр нахъ инэу къызышхыгъэлэгъорэ чIыпIэхэр ары. Ащ ыпкъ къыкIэу цыфхэр хабзэм кIэрычыгъэхэу, цыхъэ фамышхыжыгъэу ыкIи хэдзынхэм ахэлэжыгъэхэм фэмыежыгъэу мэхъух.

Социальнэ зэфэныгъэр зэрэцIыкIум законхэм фытыныгъэу граждандхэм къаратыхэрэр зэраукохэрэр хэхъожышъ, гукIодыгъэ ыкIи зэхэгъэтэкIон нэшанэ зилэ зэпэуцуныгъэхэм цыфхэр афэкIох. Ащ зэрэтетыр къыгъэлэгъагъэ Москва и **Манежнэ площадь** ныбжыкIэхэм бырсырэу къышхыгъагъэм.

Националистическэ еплъыкIэ зилэ купхэм, анахыгъэ совет лэжыным епхыгъэ опыт зимыIэхэм ыкIи лэпкэ зэшIуныгъэмкIэ, зэдэлэжыныгъэмкIэ, зэкъошныгъэмкIэ ыкIи зэдэлэжыныгъэмкIэ культурэ зыхэмылтым социальнэ шIыр-стырыгъэм клэгъэблы.

Лэпкэ зэщыкIыныгъэр ыкIи хэгъэгур дезинтеграция шIыгъэныр коммунистхэм щагъэзых. А тхымыкIагъом къыхэкIыжыгъэным ишIыкIэу алъыгъэрэр Урысыем ищыфхэм ахэлъыгъэ зэкъошныгъэм, зэдэлэжыныгъэм ыкIи зэдэлэжыныгъэм къафэгъэзэжыгъэныр ыкIи ащ дыкIыгъоу пшъэдэкIыжыныгъэ зыхэмыл гущыIэхэмкIэ, гухэлъ

гъэнэфагъэм тегъэпсыкIыгъэ зекIуакIэхэмкIэ лэпкэ зэпэуцуныгъэм фэзышхэрэм, хэбзэ шIыкIэр зэрэдыхэтэу, апэуцужыгъэныр ары.

Социальнэ Иофыгъохэр нахъ къын къэзышIыжыгъэхэр, цыфхэм янахыбэм тарихъ шIэжыгъэу ялэр ыкIи патриотизмагъэу ахэлъыр зыушхыкIурэ Иофыгъоу щытыр хэгъэгум итарихъ суд тешIыхыгъэным ифитыныгъэ ежъ-ежыгъэрэу зызыжыгъэу купхэм блэкIыгъэр лэныкъомыгъагъэу къэгъэлэгъогъэным, ежъхэм е куп макIэхэм еплъыкIэу ялэм обществэр тырашхэным, адезымыгъаштэхэрэм ацIэ IаекIэ гъэлэгъэным пыхыгъэ цыфхэм информацийнэ телункIэныгъэу зэрэхэрэр ары. БлэкIыгъэ лэжыным пцIы тэзыушыгъэхэрэм, хэгъэгум итарихъ ыкIи ащ хэлэжыгъэхэм зао зышхыгъэхэрэм гухэлъ шIэфэу а кампанием фырылэр нафэ къалэкIэжыкIы: Урысыем ищыфхэм мысагъэ ателъэу агу рарагъэуыгъэныр, къатекIуагъэхэу къащыгъэхэрэу гупшысакIэ ахэлъхыгъэныр ары. Цыф хъугъэхэр а купхэм зэрапэуцужыгъэхэр унчIэу къахыгъэрэм яджэуапхэм нафэ къашымы, блэкIыгъэ лэжыным епхыгъэ карательнэ экспедицихэр зэпагъэхэрэп. Зэпагъэхэрэп, тарихыр зытемыгъэм тетэу къэгъэлэгъогъэным пыхыгъэрэм апэуцужыгъэным ехыылIэгъэ къэралыгъо унашъохэр щылэхэ нахъ мышIэми.

Тэ тиелъыкIэхэр. Зытет шIыпкIэм, экIэми къызэдэлэжыгъэ мылкъум щыц Iахыгъэ хэти IукIэщыр иофшIагъэ елгытыгъэу зышхыгъэпсыгъэ социализмэ щыIагIэм тыхэгъэгъухэм фэдэу къалэкIахэрэр зэфэмыдэн зэрилэкIыштым коммунистхэм дырагъаштэ. Арэу зэрэщыгъэ, социальнэу зызылгыгъэжыгъэр къэралыгъомрэ обществэмрэ байхэмрэ тхымыкIэхэмрэ яамалхэр бэшхокIэ экIэрычыгъэхэу гъэпсыгъэным дырагъэштэныр тэрэзэп. Ащ хэкIыпIэу илэр Урысыем джырэ игъражданхэм ящылэныгъэ фэдэхэмкIэ илэгъагIэ зынах мэкIэн ымылэкIышхыгъэр гъэнэфэгъэныр, пстэуми ИофшIэн ягъэгъотыгъэныр, ИофшIэным уасэу фашыгъэр къэлэтыгъэныр ары. Джащ фэдэу фэдэу къызылэкIахыгъэхэрэм ыкIи байныгъэ щыIагIэ зилэхэм хэбзэлэхыгъэу атыхэрэр прогрессивнэ шIыкIэм тетэу гъэпсыгъэн фае. А шапхыгъэр зыпхыгъэх ыкIи социальнэ зыпкытыныгъэм ищыкIыгъэ зэпэцэчыныгъэхэр къатынхэ алъэкIышт. Цыфхэм афагъэцэкIэрэ фэофашихэм, сатыгъум ыкIи туризмэм хэхъоныгъэхэр ягъэшIыгъэнхэр пстэуми апэ рагъэшхыгъэр Иофыгъоу лыгъэгъэныр щыдгъэзыерэп ыкIи ахэм ренэу адетэгъаштэ, **ау экIэмэ апэ игъэшыгъэн фаеу тэлъыгъэ пстэуми агъэфедэрэ общественнэ байныгъэр къэзытырэ производствэм хэхъоныгъэ егъэшIыгъэныр.**

Пстэуми апэ игъэшхыгъэн фаеу АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм хэтлхыгъащтых къыкIэ-лъыкIорэ законопроектхэр:

— Адыгэ Республикэм имэкъумэщ хызымэт хэхъоныгъэхэр егъэшIыгъэнхэм ехыылIагъэр (хызымэтзехъаным ишIыкIэ цыкIухэм къэралыгъо IэпыIэгъу атыгъэныр зэрэдыхэтэу);

— хыалыгъум ехыылIагъэр (гъомылэпхыгъэ продуктхэм ядэгъугъэ ыкIи ящынэгъончыгъэ, ящыкIагъэм фэдиз цыфхэм ягъэгъотыгъэнымкIэ хэбзэ органхэм яфитыныгъэхэм, хыалыгъумкIэ производитель дэгъухэм аделэгъэным, хыалыгъугъэжыгъэным пылхыгъэу хьоршэрыгъэхэр зезыхыгъэхэрэм ягъогупэ пыбзыкIыгъэным ягъарантиехэм алъэныкъокIэ);

— инновационнэ ИофшIэным къэралыгъо IэпыIэгъу етыгъэным ехыылIагъэр — къэралыгъо региональнэ инновационнэ политикэр гъэлэрышIэгъэным, пстэуми апэ рагъэшхыгъэр инновационнэ проектхэр къыхэхыгъэнхэм ишIыкIэхэр ыкIи ишапхыгъэр гъэнэфэгъэнхэм, инновационнэ ИофшIэным пылэ предприятиехэм «технопарк» статус ягъэгъотыгъэным ыкIи республикэм щызэрэхэрэр инновационнэ ИофшIэным къэралыгъо IэпыIэгъу егъэгъотыгъэным иофыгъохэр зехъэгъэнхэр;

— АР-м къэралыгъо-унэе партнерствэмкIэ хэбзэ политикэу щызэрэхэрэм ехыылIагъэр (республикэм исоциальнэ-экономическэ хэхъоныгъэхэм яхыылIэгъэ пшъэрылхыгъэр агъэцэкIэхэ зыхыукIэ къэралыгъо хэбзэ органхэмрэ бизнесымрэ зэрэздэлажыгъэхэрэр гъэлэрышIэгъэным ехыылIэгъэ лэныкъомкIэ);

— АР-м демография лэныкъомкIэ къэралыгъо политикэу щызэрэхэрэм ехыылIагъэр. (Ар гъэтэрэзыгъэным ыкIи хэхъоныгъэхэр егъэшIыгъэнхэм алъэныкъокIэ, сабыл IыгъыпIэхэм чIыпIэхэр ащягъэгъотыгъэнхэм игарантиехэри зэригъусэу);

— Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм япсауныгъэ къэухъумэным ехыылIагъэр.

Цыфхэм газыр, псыр алэкIэгъэхыгъэнхэм, псэупIэхэр зэтэгъэпсыхыгъэнхэм, гъогухэр шIыгъэнхэм, цыфхэм патриотическэ плуныгъэ ахэлъхыгъэным, культурэм иучреждениехэр куаджэхэм адэтхэр къэгъэнэжыгъэнхэм, библиотекэ Иофым хэхъоныгъэ егъэшIыгъэным, надроднэ художественнэ Iэпэцисэхэм къэралыгъо IэпыIэгъу ягъэгъотыгъэным, культурэ клэным иобъектхэр къэгъэнэжыгъэнхэм ыкIи афсакыхыгъэ гъэ фэдэгънхэм, спорт джэгукIэ лэпкIэхэм, цыфхэр жугъгъэу зыхэлэжыгъэхэр туризмэм ыкIи физкультурэм хэхъоныгъэ ягъэшIыгъэным афэгъэхыгъэ республикэ программэхэм коммунистхэм принципияльнагъэ хэлъэу адырагъаштэ. Парламентым изичэзыгъэ зэIугъэкIэгъу а программэхэр зэрагъэцэкIэжыгъэхэрэм пхъашэу тыщылтыпIэщт, икIу фэдизэу мылкъу апэIугъэхыгъэным тыфэбэнэшт, ахэм ягъэцэкIэжыгъэн хэлэжыгъэр цыфхэм IэпыIэгъу тафэхушт, клэгъэгъушIуштых. Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм патриотическэ плуныгъэ ахэлъхыгъэным ехыылIэгъэ программэм хэгъэхъожыгъэн фаеу тэлъыгъэ гухэлъ гъэнэфагъэм тегъэпсыкIыгъэ республикэ программэу «Формирование ценностей общегосударственной российской идентичности у населения Республики Адыгея» зыфилоу джащ фэдэ федеральнэ программэм щыц Iахыгъэу лыгъэгъэн фаер. А ИофшIэн зэшIохыгъэным ищыкIэгъэ шапхыгъэу тэлъыгъэ лэпкэ политикэм

ехыылIэгъэ Иофыгъохэр зезыхыгъэхэр къэралыгъо хэбзэ органым ипащэ IэнатIэм Iугъэхыгъэным Къэралыгъо Советыр — Хасэр къэгъэзэжыгъэным фэгъэхыгъэ зэхъокIыныгъэхэр АР-м и Конституция фэзышхыгъэр конституционнэ законопроект Къэралыгъо Советым — Хасэм къыхэлъхыгъэныр.

Политическэ зэнэкъокъуныгъэм хэхъоныгъэ егъэшIыгъэным ыкIи политическэ монополизмэм пэуцужыгъэным апае ялофшIэн телеканалхэмкIэ ыкIи къэралыгъо СМИ-мкIэ къэгъэлэгъогъэнымкIэ парламент партиехэм зэфэдэ фытыныгъэхэр ягъэгъотыгъэнхэм игарантиехэм яхыылIэгъэ республикэ законыр зылылэсыр лэныкъохэм зягъэушъомбгъугъэныр ищыкIагъэу тэлъыгъэ.

ЛыкIо (хэбзэихыгъэ) хабзэм цыфхэм цыхыгъэу фашыгъэм къызэрэкIычыгъэр дэгъэжыжыгъэным фэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм шъхафитныгъэу илэм хэгъэхъогъэн фаеу тэлъыгъэ. АпэрапшIэ ар зэлъыгъыгъэр депутат кадрэхэр зыфэдэштхэр ары. Ар хэдзакIохэм яголосхэр зэрэтышхэм елгытыгъэшт. Депутат коммунистхэм Парламентым халхыгъащтых законопроектхэу **«Парламент улъэкIуным ехыылIагъэ»** ыкIи **«Парламент лыхыонхэм яхыылIагъэ»** зыфилохэрэр. Республикэ Парламентым улъэкIун фытыныгъэу илэхэр ахэм нахъ агъэлэгъашыгъэ.

КПРФ-м ыкIи ащ дезыгъаштэхэрэм **гухэлъ шъхыалэу ялэр Цыфыр**, ащ амалэу хэлхэм хэхъоныгъэ ягъэшIыгъэныр, ежышхыгъэкIэ шъхафитэу зыпылэщт Иофэу къыхыгъэным творческэ еколлэклэ фырилэу зыкышхыгъэхэр зыIахыгъэныр, яунагъохэм насып арылэу, цыфхэм лыгъэныгъэ къафашIэу, ашхыгъэкIэ уасэ ялэу ыкIи щынэгъончыгъэхэр, законом къаритыгъэ шIоигъоныгъэхэм ыкIи гражданыным ифитыныгъэхэм ягъарантиехэр ягъэгъотыгъэнхэр, янеушыгъэр мафэ яцыгъэ тельгъэу гъэпсыгъэныр, ялыфыгъэхэм, ахэм къагIэхыгъэхэрэм, цыфхэм ыкIи зэрэпсауу хэгъэгум щылэкIэ рэхъат ялэу щытыныр ары.

Хэдзынхэм тазэрэпэгъокIырэ программэм исоциальнэ лэныкъо лэпсэу шъхыалэу фэхурэ принципхэр:

— **блэкIыгъэ тарихыгъэр шыпкыагъэ хэлъэу къэгъэлэгъогъэныр,**

— **джырэ лэжыгъэным зэфагъэ хэлхыгъэныр,**

— **тинеушыгъэр мафэ тичыгъэ тельныр.**

Ахэм икIу фэдизэу алъыгъэныр аужыпкIэм зэлъыгъыгъэр урысые обществэр ыпэкIэ лыкIуатэзэ гъэхыгъэу къыгъэлэгъошхыгъэр, социализмэм зэрэфэкIорэ шIыкIэр ары.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм яхэдзынхэм **ахэлэжыгъэныр** гухэлъ къодыгъыгъэр хэбзэихыгъэхэу органым иофшIэн хэлэжыгъэхэрэ Компартием идепутатхэм цыфхэм — тыхэгъэгъухэм, гражданыным, патриотым, пстэуми уасэ зыфашигъэр лэныкъохыгъэу коллективизмэм ыкIи зэдэлэжыныгъэм адезыгъаштэрэм, лэпкыбэмэ

яллыкIохэр зыхэтхэ урысые обществэм щыц шIыпкыгъэу зызылгыгъэжыгъэрэм, хэгъэгум хэхъоныгъэхэр егъэшIыгъэнхэм чанэу хэлэжыгъэрэм яшIоигъоныгъэхэм яхыылIэгъэ программэ пшъэрылхыгъэр демократие амалхэмкIэ хэбзэихыгъэхэу органым щызэшIохыгъэнхэр ары.

Тэ зэрэтгыгъэрымкIэ, УФ-м и Къэралыгъо Думэ щаштэрэ законхэм клэцэкIо афэхыгъэнымкIэ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм фытыныгъэу илэхэр чаныгъэ икIу хэлъэу къызыфэгъэфедэгъэнхэ фае.

Къэтэлэ Горбачевым илэгъанэ щылэгъэ **политикэ зэблэхуу мыуыжыгъэм, бгъу горэм ренэу зедзыгъэным тегъэпсыкIыгъэ шIыкIэм обществэр зэрэзэщыгъэр, политикэм, экономикэм, социальнэ зэфышхыгъэхэм ялэныкъо пстэумкIэ шIум тыфкIоным тыкIэдэу тызэрэжэрэ.**

Программэр зыгъэцэкIэжыгъэ кадрыхэр. ХэдзэкIо объединениеу «КПРФ-м и Адыгэ республикэ къутамэ» коммунистхэмрэ партиехэм ахымыгъэхэр **мыуыжыгъэр яблэкIуу щыгъэ.** ДепутатынхэмкIэ кандидатхэм ясатырэ хэтых апшъэрэ гъэсэныгъэ зилэхэ, лэжэпIэ пстэуми парламент ИофшIэнымкIэ опыт ащызилэхэр ыкIи гъэхыгъэхэр къэзыгъэлэгъагъэхэрэр. Ахэм ахэхыгъэ Урысыем и Федеральнэ ЗэIуыкIэ ипалатэхэм, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм ипащэхэм ыкIи парламент комитетхэм, республикэ министерствэхэм, нэмыкI къэралыгъо органхэм ыкIи муниципальнэ органхэм Иоф ащызышIэхэу, къыныгъохэм зэрарыхыгъэхэрэм, кIуачIэхэр зэрымыхыгъэхэрэм ыкIи IэнатIэу зыIутхэм ямылгыгъэу хэдзакIохэм яшIоигъоныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм акIуачIэ етыгъэу фэлажыгъэхэрэр. **Компартием депутатынхэмкIэ кандидатхэу къыгъэлэгъагъэхэм япэцэу шъхыалэр ыкIи ИофшIэн языхыгъэр хэдзакIор ары.** Ащ ифитыныгъэхэу ыкIи ишIоигъоныгъэхэу шъхафитныгъэ шIыкIэм тетэу къыгъэлэгъагъэхэрэр тикомандэ пстэуми анахъ инэу уасэ зыфишхыгъэр лэныкъоу щыгъэ.

КъэкIуапIэхэм яухызырныгъэхэр. Программэ гухэлъхыгъэ зыгъэцэкIэжыгъэнхэм икIолIэ шъхыалэу щытыр КПРФ-м и парламентскэ фракция иофшIэн шIуагъэу къытырэр, зэкъотныгъэу хэлъыр ыкIи ипчъагъэ зыфэдизыр ары. **Депутат-коммунистхэу хэдзыгъэхэм япчъагъэ нахыгъэ къэс хэдзакIохэм, экIэ республикэм шыпсэухэрэм яшIоигъоныгъэхэр гъэцэкIэгъэнхэмкIэ КПРФ-м и фракция шIуагъэу къытышхыгъэ хэгъэцэкIэжыгъэным ипрограммэ гъэцэкIэжыгъэным лэпсэу шъхыалэу фэхуу Компартием иреспубликэу къутамэ къыгъэлэгъагъэхэу кандидатхэм цыфыбэмэ къадырагъаштэу щытыныр. Яголосхэр ахэм афатыхэзэ, хэдзакIохэр хэлэжыгъэ хэдзынхэм апэгъокIыгъэным тельгъэгъэ программэм игъэцэкIэжыгъэн. Ащ фэдэ хэдзакIохэм япчъагъэ нахыгъэ зэрэхушхыгъэ елгытыгъэшт партием ыгъэнэфэгъэ гухэлъхэм зэралэгъэлэгъагъэхэ шIыкIэр.**

Мы агитационнэ материалыпкIэ хэмылэуу къыхэтыгъыгъэ.

Гэтхапэм и 8-р ~ бзылгфынхэм я Дунэ маф

ЮБИЛЕЙ

Марьет

Такыкь гэпсэфыгъом гуапэ хигъуатэу бзылгфыгъэм ынаплэ зтырельхэ: ыгъэшлагъоу иилгъэсхэр сурэтыбэу ыпашхэ кьеуцох. Ныр — ублэплэ классхэмкэ клэлэгъадж, тыр — фельдшер, кьоджэ цыклымкэ врачым ычылп. Ежхэр — сабий дахэх — ышэу Аскэрбий, Марьет, ышыпхъоу Нуриет.

Льэустэнджэл Шахмырзэ иунагъо мэкъэ Іэтыгъэр е куо-кыир цызэхэпхынэу шытыгъэл. Аралорэ гушылэр зэхэхэу, зэлогъум дэхы-ехэу яклалэхэр гэпсыгъагъэх. Анахь уасэ зыфашырэ сэнэхьатхэм арылжыэрэ нымрэ тымрэ ялфыгъэхэр узынчэхэу, гукъэбзэгъэ шыпкыагъэр сыдыгъокли къябэ-кІэу гъогу занкІэ рыклонхэм клэхопсыштыгъэх, ясабийхэр цысэшуклэ аплуштыгъэх.

«Катя Ахмедовнар» (джары зэреджэштыгъэхэр Марьет янэ) емызэшыжь клэлэгъэджэ хъупхыагъ, тхэн-еджэн мыухыжыыр, тетрада ушлэклуныр ыкли унагъор ренэу инэплэгъу итыгъ.

Ятэу Шахмырзэ плоныш, зэрэкъуаджэу, зэрэ Хьатыгъужыкыуаеу кызырзуатын шылагъэл. Зытэлэбэрэ сымаджыр псынклэу хъужыштыгъэ. Уд закъохэмкэ ар ялазэштыгъэл цыфхэм, ыпсэ ифабэ афигъакоу игушылэ пэпчэ Іээгъугъэ. Зышлэштыгъэхэм кызырэлорэмкэ, цыфышлугъэ ыкли шэнышугъэ.

Сабым ыльэгъурэр ары ишысэр. Марьет Іэтэхъуагъ ины хъумэ янэ-ятэмэ афэдэу алыгъэу, ежми цыфхэр ыгъэрэзэхэу сэнэхьат зэригъэгъотыным клэхопсы зэхъум. Пшгъэшжыбье лупклэр дэгъоу еджэштыгъ, анахъэу урысыбзэр, нэмыцыбзэр иклэсагъэх. Марьет джашыгъум кызышлуигъэшлштыгъ адыгабзэм, урысыбзэм афэдэу, нэмыкІ Іэклыб кэралыгъуабзэхэм уафэлазэу, уарыгушылэшъоу пшлэхэ зыхъуклэ, уилэ-клоцІ дунай нахь зыкызырзэуи-

хыштыр. Етлани бзэхэм ямэхьанэ цыф лъэпкхэм язэгурылоныгъэкІэ, язэрэ-лгытэныгъэкІэ, якультурэ зэфыралоты-кынымкэ ильэшыгъэ зэхилшэу, кы-гурылоу (кьоджэ гурыт еджаплэр кы-ухыштыгъ) сэнэхьатэу зыфаем ехы-рэхышжыгъэл.

Пшгъашгъэр Адыгэ кэралыгъо клэлэгъэджэ институтым кьэкІо, Іэклыб кэралыгъуабзэхэм яфакультет чІэхъэ, французыбзэмрэ нэмыцыбзэмрэ цызэ-регъашлэх.

ФранцузыбзэмкІэ яклэлэгъэджагъэу Жэнэ Долэт Кырымызэ ыкьом иурок-сыхьатхэр псэу чыэштыгъэх. ШІэныгъэ-шхо зыэкІэлэ Долэт творческэ шлыкІэ-амал гъэшлэгъонэу ыгъэфедэхэрэм яшлугъэкІэ, студентхэм ахэлэ сэнау-шыгъэм нахь зыкызырзуригъэхыштыгъ. Бзабэ пшлэным дунэшхом илунклыбзэ кыпфичэу, културэ иным ипчэ кызырэлфызэуиухырэр зэхашлэштыгъ.

1980-рэ илгъэсым Марьет институ-тыр кыуухыгъ, мы илгъэс дэдэм унагъо ихыагъ. Иапэрэ Іофшлэн лъэбэкъу Мыеклопэ гурыт еджаплэу N 2-м шыригъэ-жыгъагъ, вожатыгъ, нэмыцыбзэмкІэ сыхьатхэр илагъэх. Илгъэсрэ Іоф ышлэ-гъэу апэрэ сабыр кыпфэ, илгъэсиц азыфагоу ятлонэрэри ялэ мэхъу. Непэ Бэгъушгъэ зэшхыгъэсэхэу Руслганрэ Марьетрэ яклалэрэ япшгъашгъэрэ уна-гъохэр ашлагъэх. Марьет бзэхэр икла-сэу шытыгъэмэ, Руслган нэмыкІ лъэны-кыокІэ зигъэзагъ — Мыеклопэ автодо-рожнэ техникумыр дэгъоу кыуухыгъ, ащ ыуж Москвоскэ Всесоюзнэ политех-ническэ институтыр заочнэу кыуухы-жыи, илгъэсыбэрэ транспортым епхыгъэу Іоф ышлагъ.

Яклалэу Альберт АКЪУ-м экономи-кэмкІэ ифакультет шеджагъ, кыуухыгъ, унагъо ил. Илгъэ зытфых хъугъэу Крас-нодар край налог къулыкъоу N 4-м клон-уплэкІлун ІофхэмкІэ отдeлым ипа-щэу Іоф шешлэ. Япшгъашгъэ, Шъаукъо-мэ янысэ хъугъэ Людмилэ ышнахыжы фэдэу АКЪУ-м иэкономфак шеджагъ дэгъу дэдэу ыкли кылуагъэнжыгъэу мы факультетым дунэ экономикэмкІэ шырегъаджэх.

Руслганрэ МарьетрэкІэ анахь гу-шлогъо иныр — акъорэ апхъурэ ясабий цыкІлхэу Тахыиррэ Даутэрэ.

Марьет зыдымышлахэу зыхилгъэ-сэгъэ гушысэ Іэшлэхэм ахэт: яунагъо-кІэ, ышхъэкІэ сабыиго тынч илагъ.

Джаш фэдэ кьабзэу нэмыкІ клэлэцЫкІу пстэури гупсэфыным, Іэшлугъэ-фэбагъэ ялэ-ным зэрэкІэхъопсы-гъэр зыкли шыгъуп-шэрэп. Еджаплэм шед-жэфи, институтым шигъэкІогъэ илгъэс еджэ-гъухэми Марьет игу-лытыи, иакъыли апсы-хыагъ. Шыпкыагъэм, гукъэбзэныгъэм, ныб-джэгъуныгъэм яшап-хъэхэр ашигъэпытагъ.

Бзэшлэныгъэхэм зыфашгъэр Марьет охътэ зэгъокІыхэм мыщ фэдэ шлэш-зэфэхысыжыкхэм кыфащэштыгъ: гушылэр — Іэшэшху, уелэпэлэсэкІэу, шлум фэгъэзагъэу, фэлажэу бгъэлоры-шлэным, бгъэфедэшъуным утегъэпсы-хыгъэн фае.

Бэгъушгъэ Марьет егъэджен Іофым бэрэ хэмытыгъэми, ыгукІэ зымыгъэрэ-хыатыр гушылэр анахь чанэу зышычэ-рэгъурэ гъэзет Іофшлэным хэцагъэ мэхъу. Илгъэс зыхыблырэ район гъэзетхэм якыдэгъэкІынкІэ пшгъэдэкІыжэ зилэу — выпускашэу, ащ пыдзагъэу «Адыгэ макъэм» а Іофшлэн дэдэр шигъэцэкІагъ. А илгъэсхэм Марьет игуапэу иадыгаб-зэ зыфегъазэ, клэлэцЫкІлхэм апае зы нэкІубгъо еж-ежырэу иамал кызыр-рихъэу егъэхъазыры. Зыфегъэнуу зыкли мыхъугъэ творческэ гухэлъым апэрэу зыфегъазэ, гуахэхэу хегъуагъ.

2001-рэ илгъэсым кышгъэжыагъэу непэрэ мафэм кыныссыжыгъэу Бэгъушгъэ Марьет урысыбзэкІэ кыдэкІырэ клэлэцЫкІу журналэу «Родничок Ады-геи» зыфилорэм иредактор.

— Республикэм шыпсэурэ клэлэ-цЫкІлхэр зэфэдэу зэджен альэкІышт журналыр урысыбзэкІэ кыдэкІы хъу-ным ськлэхъопсыштыгъ, ар гъэшлэгъо-нэу, клэракІэу, узлэпищэу гъэпсыгъэным лъэшэу сыфэягъ ыкли сишлэигоныгъэ хъаулые мыхъугъэу кысыщэхъу, — ело Марьет. — Мы Іофыгъо иныр зыпшгъэ ифагъэр журналиплэу кыдэкІырэмкІэ тиредактор шхъагъэу, тхакІоу Мэшбэ-шлэ Исхъакъ Шумафэ ыкьор ары, ащ-кІэ шлушлэгъэ ин зэрилжыгъэр си-гуапэу кыхъэсэгъэшы.

«Родничок Адыгеи» зыфилорэ клэлэ-цЫкІу журналыр зы нэкІубгъом адрэ кыкІэлэцЫкІлорэр нахь гъэшлэгъоны-

жыэу, шІэныгъэкІэ баеу, гъэсэпэ-тхыдэкІэ ушгъагъэу, сурэтхэмкІэ зэдиштэу зэрэгъэпсыгъэр шлуа-гъэу зыфэллэгъурэр ащ чэши мафи зышхъэ, зыгу фэгъэзагъэу, иредакторэу Марьет ары. Ау ежэ бзылгфыгъэм зэрилгытэ-рэмкІэ, журналым илэпшлэн бэ цыфэу хэлажыэрэр: журналым иныбджэгъушлх тхакІохэр, шІэ-ныгъэлэжыкхэр, сурэтышхэр, ныб-жыкІлхэр ыкли еджэкІо сэнауш-хэр. Ахэр арых «Родничокым» напи шъуи фзышлэхэрэр.

Сабыиго, клэлэцЫкІлугъом, клэлэгъу-ныбжыкІлэгъум анахь шлагъоу сыда мы дунаим тетыр?! Шылэныгъэм, дунаим ахэлэ шла-гъом, гушлугъом, тхъагъом апэр-рэр гъатхэр ары. Охътэ пстэумэ анахь ныбжыкІ, клэракІ, чэф. Гъатхэ! Къежэпэшлэумэ альэп-сэ ин. Чыгур дэкъэгъагъэ, огум зельэкІыжыи, Тыгъэр кытфэкІо-жыи, цыфыгум зыкыгъотыжыи.

Охътэ ялым, гэтхапэм и 8-м, бзылгфыгъэхэм я Дунэ мэфэкІ мэфэ шыпкхэм Бэгъушгъэ Ма-рьет ыныбжы илгъэс 55-рэ зэр-рэхъурэр хегъэунэфыкІы. Тыгу кыдделэу Марьет тыфэлъало псауныгъэ, тынчыныгъэ, насып илэхэу, илэпшлэн ыкли цылэны-гъэ гухэлэхэм алыклахъэу, иклэсэ творчествэм ыгъэгъушлэу, лъы-тэныгъэрэ цытхъурэ хигъуа-тэу, зыхэт ыкли зыфэзыщэрэ клэлэцЫкІлхэм ядунай сыдыгъуи мамырынэу, ежыири ишлэу фэ-багъоу, гъэшлэ кІыхъэ хъунэу.

МАМЫРЫКЪО Нуриет. Сурэтым итыр: журналэу «Родничок Адыгеи» зыфилорэм иредакторэу Бэгъушгъэ Марьет.

Янэ шлэным хэти фай

Ны! Гушылэ лъэш ар. Тидунаишхо тет пстэуми ным нахь агъэлъапІи, ащ пашыни зи шылэп. Ныр ары хэт игу-шлугъуи апэу дзыгошштыр, игукъа-уи фэзылэтыштыр. Арыш, ны зымы-Іэм, ащ илэшлугъэ зыхэзымышлэрэм нахь тхъамыкІэ шылэп.

Ны гушылэм кІуачлэу илэр дэгъоу цызэхэошлэ Шэуджен районым шыц кьуаджэу Хьакурынэхъаблэ Адыгэ рес-публикэ еджэплэ-интернатэу дэтым шаыгъ клэлэцЫкІу ибэхэм ыкли занэ-зятэхэм альэхэмысыжыкхэм узахахъэкІэ. Ахэр нэбгырипшл пчбагъэ мэхъух. Еджэплэ-интернатым ипашэхэм кы-

зэралорэмкІэ, рагъаджэхэрэм ашышхэр кьуаджэхэм адэс унагъохэм алахыхъш, аплух. Ащ фэдэу клэлэцЫкІлхэу алахыгъ.

Зиунагъохэм хэхъоныгъэ афэзышлэ-гъэхэм ашышых кьуаджэу Мамхы-гъэкІэ Ллэхъусэжэ Мухъдинэрэ Нуры-етрэ — нэбгыри 4, Аулыэ Бислганрэ Сафьятрэ — 4, Хьакурынэ Хьазэрта-лэрэ Марьетрэ — 3, Тхъагъэнэ Хьазэр-талэрэ Нэфсэтрэ — 2, кьуаджэу ХьакурынэхъаблэкІэ Тхьаркхъо Сал-бийрэ Нуриетрэ — 3, Зезэрэхъэ Му-ратрэ Фатимэрэ — 2.

КлэлэцЫкІлхэр зыпшлэхэу алызыхы-гъэхэм кызырэлорэмкІэ, нырэ тырэ

зилэхэ хъугъэхэм ягушлугъо мы-ухыжы. «Мам» ыкли «пап» зэра-лонхэ ялэ зэрэхъугъэм ахэр насы-пышлэ ышлэгъэх.

Ны! Мы гушылэ лъэшымкІэ гушлугъом хэтхэу яджэнхэм ифитыныгъэ язытыгъэхэм еджэплэ-интернатым Іахыгъэ клэлэцЫкІлхэр гъунэнчэу афэ-разэх.

ЛЛЭХЪУСЭЖЭ
Хьаджэсэртбий.

Гъэтхапэм и 8-р ~ бзылфымгъэхэм я Дунэ маф

Илофшлэккэ ищытхъу арегъало

Цыфыр зыфэдэр, ишэн-зекла-клэхэр нахъ къэозыгъашлэрэр исэнэхъат, илофшлэккэ, ищытхъу. Зисэнэхъат хэшлык фызилэу, илофшлэн дэгъоу зыгъэцаклэрэм ищытхъу алоу хабзэ.

Ахмэт (Лымафэ) Людэ Адыгэ республикэ кэлэцлык клиническэ сымэджыщым къэхугъаклэхэм ыккы иплалэм нахъ пасэу къэхугъэхэм зыщылэзэхэрэ иотделение иврачэу Иоф зышлэрэр илъэс нахъ мыхъугъэми, ищытхъу арегъало. Врач сэнэхъатэу зыгъэгъотыгъэмкэ Ипэлэсэныгъэу хэлым, ишлэныгъэхэм зэрахигъэхъоштым ренэу пыл, къеуалэхэрэм фэлъэкыштымкэ ишлуагъэ арегъэккы.

Врач сэнэхъатыр зэрэмыпсынклэр ышлэзэ, ар къыхихыным лъапсэ фэхугъэм Людэ тышигъэгъо-загъ. Къызэриуагъэмкэ, Къэрэ-шэе-Шэрджэс Республикэм ит адыгэ къуаджэу Алыбэрдкыо илэкъоклэ щыщ, Лымафэмэ япхъу. Гурыт еджаплэр дышгъэ медалькэ къызеухым Краснодар дэт медицинэ академием члэхъагъ.

— Сэнэхъатэу къыхэхыштымкэ джэнджэш сйагъэп, сыда плэмэ сянэшири, ащ ишхъэгъуси врачых. Ахэм ялофшлэн сшлогъэшлэгъонэу ренэу салыплэзэ, ар гулкэ къэс-штагъэ хъугъэ. Ащ нэмыккэу, цыфым сишлуагъэ езгъэкыным гу-хахъо хэзгъуатэу сыкъэтэджыгъ, — ело Людэ.

Изэнымкэ факультетыр къызеухым ординатурэм члэхъажы, сабий цыккы-хэм ялэзэныр ыгуккэ къыхихыгъ. Илъэс фэдизрэ а сэнэхъатымкэ Иоф ышлагъэу АР-м иккэлэцлык клиническэ сымэд-жэщ ыгъэгъэжыгъ, ащ зылуыр илъэс хъугъэ.

— Шыпкыер площтмэ, апэрэ илъэ-сым сшлогъэшлэгъонэу, сыда плэмэ сабий цыккы уелэзэныр ныбжэ зилэхэм афэдэп. Зыгорэ къеузы зыхуккэ ар мэгъы зэпыт, зыгъэгумэккыер къыфэлэшурэп. Арыш, ащ илажыер ухэмыкыоу къэшлэн ыккы узрелэзэщт

шлыккэхэр тэрэзэу къыхэхынхэ фае. Ащ пае сэнэхъатэу зыгъэгъотыгъэм сыккы-щымыуцоу, сишлэныгъэхэм зэрахэзгъэ-хъоштым ренэу сыпыл. Джы сабыр къэгъыгъэми, ар зыгъэгумэккыер къыз-гурэлоу къысцэхъу. Къэхугъаккэхэу ыккы зыныбжэ мэзищым емыхъугъэ сабийхэу уз зэфэшхъафхэр зилэхэр къызыщыгъэхэм къаращыхэш, занклэу таджэ къащэх. Ахэм тлэзэ ыккы иплалэм нахъ пасэу къэхугъэ са-бийхэу зионтэгъугъэ имыкхъэрэм та-лэплэ. Бэрэ къыхэккы пасэу къэхугъэ сабым ионтэгъугъэ грамм 800 — 900-м шломыккэу. Мыгъэ ащ фэдэ са-быитфым зэрахъорэм тылпыллагъ ыккы зэккэри псауу къэдгъэнжынынхэ тлэккыгъэ. Тэрккэ ар зымыуасэ щылэп.

Людэ ящэнэрэ курсым исэу джы шхъэгъусэу илэм нэлуасэ фэхъуи, унагъо ихъагъ. Зыхэхэгъэ унагъор пэ-рыохуу къыфэмыхъоу еджэныри, орди-натурэри къызеухыжыым псэуплэккэ Мыекъуапэ зыкыгъэгъэжыгъ. Иш-хъэгъусэрэ ежыыр сабийтлэу зеданлу, Алим я 4-рэ, Даринэ а 1-рэ классхэм ащеджэх. Людэ къызыхэккыгъэ ллакъор чыплэ чыжэ щэпсэу нахъ мышлэми, ыгу ыгъэккодирэп, сыда плэмэ къызых-хэгъэ Ахмэт ллакъор ежэ ием фэдэу ыгуккэ къыштагъ, ежыыри шлу алъэгъу.

— Сигуапэу хэзгъэгъэжыгъэ сшлогъэу сыккызыхэхэгъэ ллакъом сызэ-рэфэрээр. Анахэуу сишхэу Джэбраилрэ сигуапэу Любэрэ. Я 3-рэ курсым си-сэу ккэлэр къызыхъум, еджэныр зэпысы-мыгъэуу къысагъэхъыжыгъ, ыныбжэ илъэсиккэ мэхъуфэккэ сабыр Фэдз ша-лы-

гъыгъ. Джащ тетэу с ы д фэдэрэ лъэны-къоккы и яшлэ-гъэшхо къысагъэккы.

Педиатри-ем имызакъоу, неврологиемккы ишлэныгъэхэм ахигъэхъагъэу, Людэ сымэджыщым зэрэщылажыерэм ды-ккыгъоу, къэлэ ккэлэцлык поликлиникэми Иоф щешлэ.

— Лъэшэу сигуапэу игугъу къэсшы-мэ сшлогъэу тиотделение ипашэу Хъэ-цлэцлэ Эммэ Рэмэзанэ ыпхъум. Илъэс пчъагъэ хъугъэу мы бзылфыгъэр ыгуи ыпси етыгъэу отделением фэлажэ, илофшлэн щытхъу хэлэу егъэцаккэ. Ыналэ ренэу къыттет, гулкэгъушхо хэлэ. Эммэ ишлуагъэккэ мы отделением Иоф щысэшлэ. Ар ренэу сищысэтэхыпл. Тиофшлэхэмкэ ащ лъэшэу тыфэрэз.

Гъэзетыр къызыфигъэфедэзэ, Людэ бзылфыгъэхэм я Мафэ пае илофшлэ-гъухэм, илахылхэм, игупсэхэм афэ-гушлэ, псауныгъэ пытэ ялэу, ясабийхэм адэтхэжыгъэу илъэсыбэ къагъэшлэнэу афэлъало.

КИАРЭ Фатим.

Сурэтым итыр: Ахмэт Люд.

Ны пстэуми сафэгъушлэ

Къэблагъэ календарым щыхэдгъэунэфыккырэ анахъ мэфэккэ дахэу гъэтхапэм и 8-р. Ккымафэм имэфэ чыылэхэм ауж дунаир иккэрыккэу къызеуехыжы. Ау апэрэ чыгъэу къэтлэмыхэрэри, апэрэ къэгъа-гъэхэри, бзымэу яорэд жыу маккы щылэщыгъэхэп бзылфыгъэр мы дунаим темытыгъэмэ. Бзылфыгъэр ары дунаир къэзыгъэ-дахэрэр, ары щылэныгъэ къытэзытырэр.

Апэу мэфэккымкэ сянэ сыфэгъушлэмэ сшлогъэу. Ныр, бзылф-ыгъэр ары зыфэгъэхыгъэр мы мэфэккэ дахэр. Сянэ исэнэхъатккэ ккэлэгъаджэ, ау щылэныгъэм епхыгъэ Иофыгъэ зэфэшхъафхэм апккэ къыккэу а сэнэхъатымкэ Иоф ышлэнэу хъугъэп. Институтыр къызеух нэуж сабийхэр къыфэхъуи, ахэм яегъэджен-плуныгъэ пылтын фаеу хъугъагъэ. Нахъ зыккызытлэтым, зи ымышлэу щысын зэрым-лэккыщтыр къыгурылуи, тикъуаджэ дэт ккэлэцлыккы Иыгыплэу «Насып» зыфилорэм Иоф щилэнэу ригъэжыагъ. Апэрэ лъэбэккыур цыфым ыдзыным пае къыныгъуабэмэ арехыллэ, ащ охътаби ехы. Ау, сыдэу щытми, сянэ зыфэжыгъэ Иофшлэныр зэбли-хъугъэп. Тицыккыгъом щегъэжыагъэу сянэ ренэу къытилоштыгъэ: «Цыфым сэнэхъатэу зыгъэгъотыгъэм емылтыгъэу, ежэ ыгу-ккэ зыфэшгъэ Иофшлэныр ылэ къызыригъахэккэ, ащ гуахъо хегъуатэ».

Иофшлэнэу сянэ ыгъэцаккэрэр псынклэп. Сабыймэ яцыккыгъом ахэлпхъан фэе шэн-гъэпсыккэхэр, цыфыгъэр ягъэгъотыгъэным пыл, шулэгъуныгъэшхо афырилэу сабийхэр егъасэх, регъаджэх, еплух.

Ныр ары щылэныгъэ къытэзытырэр, тызыплурэр, обществэм щыщ тызышлурэр. Ным къыпфишлагъэм ызыныккыуи фэпшлэ-жышгъунэу щытэп. Тыккэзылфыгъэр, быдзыщэ къытэзытыгъэр, тызыплурэр ныр ары. Ащ фэдэ щымылэу сэ къысцэхъу, пэсшыни тетэп дунаим. Ынэхэм фабэу къахыхэрэм, ыгу тыгъэу къы-щепсырэм сагъэфабэ, сыгу къыдащэе. Ным гъогу занклэм утыригъэуцон, ыккыуачлэ къыуитын.

Сафэгъушлэмэ сшлогъэу бзылфыгъэу мы дунаим тетмэ зэккэми ямэфэккэ дахэккэ. Псауныгъэ ялэу, агъэлъапккэхэу, шлу алъэгъухэу щылэнхэу сафэлъало.

ЗЕЗЭРЭХЪЭ Суанд.
АКЪУ-м истудентк.

Сиккэлэгъаджэ сищысэтэхыпл

Илъэсым иохътэ дахэхэм ащыщ гъэт-хэпэ мазэр. Дунаим идэхэгъэ цыккы-цы-ккыуэу къэушыжы. Бзылфыгъэмэ ямэ-фэккэ мафэ гъэтхапэм и 8-м зэрэдунаеу щыхагъэунэфыккы. Бзылфыгъэр уна-гъом ипккэу, лфыгъэм иккыурмэн, лъэп-къым ыпсэ зан. Маккэп бзылфыгъэм фэгъэхыгъэ усэу, орэдэу щылэр, гушылэ дахэу фалуагъэр. А мэфэккыр къэзыгъэ-дахэхэрэм ащыщ тиккэлэгъаджэхэр.

Зигугъу къэсшыщтыр сиккэлэгъаджэу, щысэтэхыплэ сфэхугъэу Мэрэтыккэ Су-сан. Ар Хъамырзэккэомэ япхъу, Мамхыгъэ къышыхъугъэ.

Ицыккыгъом къыщегъэжыагъэу ккэлэ-егъэджэ сэнэхъатыр ыгу рихъэу щытыгъ, имуради къыдэхугъ. 1987-рз илъэсым Иофшлэныр щыригъэжыагъ Шэуджэн районымкэу къутырэу Чернышовым дэт гурыт еджаплэу N 8-м. Географиемккэу ригъаджэщыгъэх. Ащ ыуж Мамхыгъэ гурыт еджаплэу N 4-м 1991-рз илъэсым

къыгъэгъэжыгъ, джы къызнэсыгъэм ащ Иоф щешлэ.

Мэрэтыккэ Сусанэ сыригъаджэ зэхъум, сыд фэдэрэ Иофккэ уеккылажэми, нэгуиыгъэу, ныбджэгъуныгъэу къыхэхэуу къытпэгъоккыщтыгъ. Уахътэр имаккэми, ушхъагъу лымыхъоу Иофыр зэрэзэшлуиыщтым ыналэ тыригъэтыщтыгъ, зэрилэккэу Ипэлэгъуу къыпфэхъуштыгъ. Сусанэ ккэлэгъэджэ Иофшлэным еп-хыгъэу зэнэккыуу зэфэшхъафхэм ахэлэжыагъ. Районым 2008-рз илъэсым щы-зэхашгъагъэм апэрэ чыплэр къышыдыхыгъ. Ипэлэсэныгъэшхо зилэ ккэлэгъаджэм Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылэ, Уры-сые Федерацием гъэсэныгъэмккэу и Министерствэ и Щытхъу тхылэ къыфа-гъэшхошагъэх. Урысые Федерацием ианыхъу ккэлэгъэджэ дэгъумэ ащыщэу къы-хагъэщыгъ ыккы сомэ минигъэу къызыфагъэшхошагъэхэм ахэт. Сусанэ бын-унэгъо дахэ ил. Иккэлэ нахыжэ МГТУ-м и юридическэ факультет мыгъэ къе-ухы, ккэлэ нахыккэри МГТУ-м шеджэ, а 1-рэ курсым ис.

Бзылфыгъэмэ ямэфэккэ пае сиккэлэгъаджэу сыфэгъушлэ, псау-ныгъэ пытэ илэнэу, илфыгъэхэмрэ игупсэхэмрэ яхъар ыльэгъунэу, иунагъо насып илэ зэпытынэу, игухэлъышлурэу къыдэхъунхэу, бэгъашлэу хъунэу фэсэлэ.

ХЪАМЫРЗЭКЪО Ларис.
АКЪУ-м истудентк.

Сурэтым итыр: Мэрэтыккэ Сусан.

«АДЫГЭ МАКЪЭМ»

ИЛГЭЭС 88-РЭ ЫНЫБЖЬ

Адыгабзэклэ тхыгэ гээзетэу «Адыгэ макъэр» апэрэу 1923-рэ илээсым кызыдагэкыгээр бзылфыгээхэм ямэфэкл мафэ зэрэдунаеу зы-щыхагэунэфыкырэм тэфэггаг. Тызыхэт илээсым, гэтхапэм и 8-м, «Адыгэ макъэм» ыныбжь илээс 88-рэ мэху.

Адыгэхэм еджаклэрэ тхаклэрэ ялэ зыхуэгэм кышцегэжыагэу лъэпктым гэхьагэу ышлыгэи, гумэкыгэу эпичыгэи, ищылэ-клэ-псэуклэ зэрэзыхыокыгэи гынджэм фэдэу гээзет нэклубгэохэм кьаридзагэх.

Хэггэу зоошхом тизэоллхэм лыхужьныгэу шызэрахьагээр, нэужым народнэ хызымэтым зыкыиэтыным зэрэжэ-лэжыагэу, чэши мафи ямы-лэу губгэохэм, заводхэм, фер-мэхэм цыфхэм Иоф зраша-шлагээр, гэхьагэу ашыгэхэр кызылотыкыгээхэр адыгэ гээ-зетары.

Социализмэр тыхэггэушхо зэрэцагэпсыгээр, еджапхэр, сымэджэщхэр, клубхэр кызы-рээлэуахыгээр языгэшлагээр «Адыгэ макъэр» ары. Цыфыр космосым зэрэбыгээр, апшэр-рэ еджапхэр Адыгэ автоном хэкум илэхэ зэрэхуэгээр, Крас-нодар краим тыкыхэкыгэи адыгэхэм республикэ дгээпсын зэрэтлэкыгээр, нэмыкл лъэ-хьанэхэм япыхгэ гушпысэхэри, гухэлхэри цыфхэм анэзыгэ-сыгээр тилгэпкь гээзет.

«Адыгэ макъэм» иапэрэ номер тхаклоу Клэрэцэ Тембот кызы-

кэм, шыпкыаоном, сыд фэдэ Иофи зэфэныгэу хэлэу екллэ-гэным чыплэ гээнэфагэу тхы-гэхэм зэрашауытырэр. Мары-зы кьэбар цыкылу: «Тыгэггэзэр колхозым цылуахыжыгэп.

Помидо-ры м р э н э ш э б э - г у м р э к л о д ы г э х . Хэтэрыкл-хэм алы-плээн фэе пацэр ты-да шбула зыхэггэ-о-ц ы х ь а - г ь э р ? » Е мыщ фэдэ мэкьэггэу уапэ кы-фэшт: «Ло-ныгэом и 10-м кы-щеггэжыа-гэу гээзе-тэу «Гып-чэ-уатэр» шхьафэу (урысы-бзэклэ кыдэккырэм имыггусэ-жэу) кыдэккынэу риггэжэ-жыщт».

1926 — 1936-рэ илээсхэм «Адыгэ псэуклэм» жанрэ зэфэ-

Лъэпкь гээзетэу «АДЫГЭ МАКЪЭР» кыдагэкынэу зырагэжыагэм кышцегэ-жыагэу ыцлэ зауэрэ зэбла-хуэг. 1923 — 1926-рэ илээс-хэм — «Адыгэ мэкьаг», 1926 — 1929-рэ илээсхэм — «Адыгэ псэуклаг», 1929 — 1931-хэм — «Гыпчэ-отаг», 1931 — 1938-рэ илээсхэм — «Колхоз быра-кыг», 1938 — 1990-хэм — «Социалистическэ Адыге-иг», 1991-рэ илээсым кы-щыублагэу апэ ащ ыцла-гээр — «Адыгэ макъэр» — фаусыжыгэу непэ кызы-нэсыгэм кьехы.

зешагэу. Цыфхэм янахыбэм еджаклэ ашлэщтыгэп, зэшлу-ахын фаеу кьэнэщтыгэ Иофыр бэ. Ахэм гээзетары шхьхыгэ-гэу кьатегушылэ, шылэклэ-лэм хэхьухэрэ псэуи анэсы.

«Кьааджэу Бжэдыггэуа-блэ цыпсэуэрэм тхэклэ-еджа-клэ зэраггэшлэнэу тыраубы-тагэ. Еджаплэм члэхьанхклэ зыныбжэ икьуггэхэр раггэ-джэщтых. Ахэм аггэфедэщт тхылхэр обществэмрэ чы-плэ организациехэмрэ кьацэ-фынхэу ашгэ ралгьахыгэ. Мэкьумэщышлэ чыраклохэмрэ тхьамыклэхэмрэ ясабийхэм лъэ-кьопылхэхэмрэ цыггынхэм-рэ кьафацэфыщтых».

«Кьааджэу Хьатыггужь-кьауе ликпункти 8 (еджаклэ зыщызэраггэшлэрэ чыплэхэр) кыщызэлуахыггэх, ахэм клэлэ-цыкылу 224-рэ кьакылуалэ».

Апэрэ кьоджэ советхэр, апэрэ пятилеткэхэр, социалистиче-скэ зэнэкьокьум цыф жьуггэ-хэр хэшагэу зэрэхуэггэхэр адыгэ гээзетым иггэклотыггэу кырылотыкыггэх: «Ятлонэрэ Едэпсыкьауе кьоджэ Совет-тым ихэдзыжыггынхэр цыкылу-

ггэх. Бзылфыггэу кьеклолаггээр маклэ, кьауджэ дэсхэм япроцент 19 нылэп. Хьулфыггэхэр ащ фэдитлу хьухэу зэлу-клэм хэлэжыаггэх. Кьоджэ Советэу хадзыжыггэм хэ-тых тхьамыклэхэм ащыцэу нэбгыри 4, мэкьумэщышлэ гуры-тэу (середнякэу) зы, мэкьумэщышлэ чыраклоу (батра-кэу) зы, зэттеггэ-псыхьаггэу псэуу зы нэбгыр».

1936-рэ илээсым мэкьумэщышлэ хызы-мэтым хэхьоныггэхэр еггэшлы-ггэнхэмклэ пшгэрылгэу цыф-хэм зыфаггэуцужыггэаггэхэр пшлорыггэшгэу зэраггэцклаггэхэр пчгэаггэхэм кьауатэ.

«Илээсым кьыклоуцлэ былы-мышхьэ пчгэаггэу Адыгэ хэкум цылыггым 10950-рэ кьыххьаггэ. Ащ цыцэу мэлхэмрэ пчэнхэм-рэ 4300-рэ мэху, кьохэр мини 9-м ехьух».

«Иофышлэ кьыдэккышгунэу Шынджыггэ дэс нэбгыри 108-м цыцэу социалистическэ зэнэ-кьокьум хэлэжыггэу кьезэггэ-ггэр 26-р ары нылэп».

Цыфхэм хэбзаклэу кьыдахы-ггэм шыпкыаггэрэ шлошху-ныггэрэ фырялэу зэрэлажэ-рэр, шылэклэклэр зэраггэпсырэм зэриггэушхохэрэр гээзетым кьауатэ. Лэжаклохэм ящылэклэ нахь псынклэ, нахь теггэпсы-хьаггэу хьоу реггэжэу.

«Хьакурынэхьаблэ шьофым чыгулгэжыггэр итхэу чылэм апэрэу «Илыч иостыггэ» кьыцы-блэггэаг. Апуу Хьакурынэхьа-блэрэ Мамхыггэрэ, етланэ Ула-пэрэ Мамацевымрэ ащыпсэу-хэрэм электролиниер афацэ-ггэаг. Ятлонэрэ псэунлэ ку-пэу — Хьатыггужькьауе, Кьэбыхьаблэ, коммунау «Сво-бодный Тру-дым» электр-остыггэхэр кьацаггэблаггэх».

«К о л х о з 43-мэ авто-мобильхэр кьа-ц э ф ы г г э х , 1934-рэ илээ-сым машинэ зилаггэхэр колхозитлу нылэп».

«Бзылфыггэу куп зэхахы кьауджэу Пыжыжыаггэу чэт-хэр ахьунэу чэтэхьо цагу кьыщызэлуахыггэ».

«Мы илээсым Красногвар-дейскэ районым псылыггынлэ-шхоу псы кубометрэ миллион 370-рэ зэрыфэщтыр цаггэпсы-нэу цыраггэжыггэ» (1936-рэ илээс).

Цыфхэм яшлэныггэи, ягу-пшысакли нахь зыкьабаты хьу-ггэ. Хэбзаклэм дезыггаштэрэр нахьыб, ау джыри тхьамыклэу псэурэри маклэп.

«Зизэрар кьэклорэ лъэпкь шэныжыггэр зэрэзыггэггэзы-

жыщтхэм икьоу тыфэлажэ-рэн. Гьобэжыаггэу цыцэу Шэу-джэсн Хьэсанэрэ Уджыггэхуэу Хьисэрэ Альпэрэ яшгэогуу клэлэу Уланэ цыпсэурэм пае шхьэ-ггусэ фэхгунэу пшгэшлэ ибэу Стлашгэу Хьаныщ ахыггэ».

«Тэхьутэмыкьое ШКМ-м (школа колхозной молодежи) щеджэсрэ клэлэеджаклохэм быс-льымэн мэфэклэу Бирамыр ащ нахьыбэрэ хамыггэунэфыкы-жыггынэу унашгэ ашыггэ».

Ащ нэмыклэу лъэныкьо псгэу-хэмкли цыфхэм ящылэклэ-псэу-клэ кьыххьахьхэрэр «Адыгэ макъэм» инэплгэггэу римыггэ-клэу кьырыкылауаггэ.

«Дзэ кьулыкьум дащырэ ныб-жыкыггэхуэу адыгэ унаггэхэм кьарыкыггэхэм япроцент 34-м шапхьэхэр раггэжыггэу значокэу ГТО-р «Готов к труду и обо-роне» зыфилорэм фэдэхэр кьа-ратыггэх».

«Адыгэ автоном хэкур зызэ-хацаггэр илээс 13 зыщыхуэрэм тэфэу апэрэ электростанциер атлупыггэ».

«Тыхэггэу и Рабочэ-Крес-тьянскэ Дзэ Пльыжэ ыныбжэ илээс 18 зэрэхуэрэр чыплэ

псэуи ащыхаггэунэфы-кыггэ».

«Адыгэ макъэр» непи кьыдэ-кы, шьуныбджэу шыпкыу кьэнэжы. Нахьыбэу шьу-кыпфатх. Гээзетыр здыггэи. Ты-зэготм, ащ кьыщитлггэрэ Ио-фыггэхэр нахь ггэшлггэоны-щтых, нахь псынклэуи зэшлггэ-шьуштых.

ШБАУКЪО Аслъангуаш. Сурэтхэм арытхэр: гээзетэу «Адыгэ шылаклэм» итеплгэ-ггэр; апэрэ тракторхэм ашы-щыр губгэом ит; Хьакурынэ-хьаблэ апэрэу кьыщызэлуа-хыггэ артелым идэклэ бзы-льфыггэхэр.

редиггэкыггэр, ащ иапэрэ нэ-клубгэо «Интернационалыр» зэритыггэр, гээзетым лъэпкы-р зэрэщыгушлукыггэр адыгэ псэ-уи ашлэ.

Илээс 88-м шыцэу я 20 — 30-рэ илээсхэм кьыдэккыггэ гээзетхэр арых тызхэплаггэхэр. Адыгэ гээзетым кьыхьэщтыггэ тхыггэхэр тшлоггэшлггэоныггэх. Зэклэм апэу гу зылыптэрэр гээзет нэклубггэхэм сурэтхэр зэрарымытхэр е ахэр зырыз дэ-дэу зэрэщытхэр ары. Нэклубггэо пэпчэ кьэбар зэфэшхьафхэу 20 — 25-м нэсэу ит. Зы гушылэухы-ггэ нахь мыхьурэ кьэбархэри уа-пэ кьэфэх. Гушылэм пае, «Районым чыфэу тельым уеггэуцкыггэ».

Ятлонэрэмклэ, тхьаггэпцы-ггэклэ Иофыр кьызшаггэдэхэрэ тхыггэ иплгэаггэрэп. Зытетым тетэу хьурэр зэклэ ащ кьеггэ-лггэаггэ.

Тшлоггэшлггэоныггэ крити-

БгъэляпIэрэм уешIушIэ, огъэдакхэ

(ИкIуэх.

Апэрэ нэклуб. кыщечжэ).

— Ролым Иоф дэсшIэным ыпэ-кIэ адыгабзэкIэ пьесэм сызэрэ-джэшттым сегупшысэ. Пычыгъо-пычыгъоу сэгощышI, спектаклэр зыфэгъэхьыгъэр зэсэгъашIэ, — ело Лыунэе Асыет.

— **Артист сэнэхьатым зыфэгъэсэнэу зеога-жым уикIэлэегъаджэхэр кыпщытхушIтыгъэха?**

— Сыдэуштэу кысщытху-ных адыгабзэр симышIэу?!

— **Мыекъуапэ укыщы-хьугъ...**

— Мыекъуапэ сышапIугъ, еджапIэм адыгабзэр шыскIугъап. Синэосэ пшгашпэхэм театрэм Иоф шашIэ зэрашIоигъом сычыгъо-загъ. КIэлэегъаджэу тIэштхэм адэжъ сызэкIом, саштагъап — адыгабзэр зымышIэрэ ныбжьыкIэ-хэр ящыкIэгъагъэхэп.

— **Театрэм узамыштэм нэпсыр кызырэгъэчъ-хышIтыгъэр къэошIэжъа?**

— Ар упчIэ шъхьаф. Сятэ кыс-сэушынгъ, адыгабзэр зызгъэшIэ-ным пае Iэпылэгъу кысфэхушIт кIэлэегъаджэр кысфэгъотыгъ. Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэу Уджыхъу Марыет ишIуа-гъэкIэ адыгабзэр театрэм щызгъэ-федэн слъэкIы сыхьугъ. Ащ пае гъунэ имыIэу сыфэраз.

— **Роль шъхьалэр къэп-шыштмэ е купым ухэтэу спектаклэм ухэлэжъэшт-мэ орыкIэ сыда?**

— СэркIэ Iури зы. Роль пэпчъ мэхъэнэ икIуэ есэты. Рольхэр зэфэдэхэп, еклIэлэкIэ хэчыгъэ къа-фэгъотын зэрэфаер тикIэлэегъа-джэхэм, тIофшIэгъухэм кыпфа-Iуатэгъыгъ.

— **Зыхэлэжъэрэ спектак-лэм гушIуIэ зауIэ нахь артистым кышIимыIоу кыхэкIы.**

— Ащ кыпIырэп умыгумэ-кIыныр. Роль цыкIу кызыуатыкIэ охътэ кIэкIым кыкIоцI творческэ амалэу уиIэр сценэм шыбгъэфедэн фае. Ролышхор къэпшыIы зы-хьукIэ, спектаклэм икIэухыгъом нахь дэгъоу зыкышIыгъэуиупхын плъэкIэу кыхэкIы. Ролэу кышIы-рэм артистыр «хэгъэчгъэн» фае.

Сыг лъэужа къэнэжъырэр?

— **Артистым ролыр кызышIыкIэ гукIэ ащ кыхэкIыжыныр кье-хьылэкIэу мэхъуба?**

— Спектаклэ пэпчъ лъэуж гъэ-нэфагъэ кьегъанэ. «Мэдэям» сы-хэлэжъэзэ зызгъэрэхьатынэу уахъ-тэ кысэкIушIтыгъэп.

— **Мэдэ ироль къэп-шыныу зеогажым уи-кIыхьапIэмэ спектаклэр бэрэ ащыплъэгъушIы-гъэу уишъэшъэгъумэ кысалауагъ.**

Асыет нэшIукIэ кысэплъы, гъунджэшхоу тапашъхэ кышIы-лгъагорэм зырилъэгъоужы шIои-гъоу къэтэгъы, хэщэтыкIы.

— СырэхьатышIтыгъэп. Ролыр сынэгъу кIэтыгъ. Ордышгор стхьа-кIумэ имыкIэу сизакъоу къэкIу-хъу кыхэкIыгъ. Образым лъэуж

кымыгъанэу кыуасIорэп, ау кы-хэзгъэщынэу сызыфаер нэмыкI. Режиссерыр, сIофшIэгъухэр, те-атрэр зикласэхэр кызырэгъэштху-гъэхэм пае сызышыгъушIукIыжъу сыщысшIтыгъэп. Мэдэ ироль гум имыкIыжышIтмэ ащыш.

— **Уирольхэм уафагъадэу упчIэхэр кыуатэу кы-хэкIа?**

— Мэдэ сырагъапшэ ашIои-гъоу «Ухэтэ о? Сыда непэ пцIэр?» аIозэ кысэупчIыхэрэм салокIэ. Джэуапыр ястыжыны симыльэкIэу

таклэу сызыхэлэжъагъэр бэп.

— **Режиссерым угуры-мыIоу, шъуеплъыкIэхэм-кIэ шъуэзэнэкъокъоу мэ-хъуа?**

— Ащ фэдэ уахъты кысэкIугъ. ЗыщышIыкIагъэм сыгъын, нэпсыр къызгъэхын симыльэкIэу, режис-серыр пхъашэу кыыздэгъушIэу кыхэкIыгъ.

— **Театрэм улукIыжы-штэу зыгорэмэ ялоуа?**

— ЦIыфым бэ ышъчын фаер. Ащ фэдэ чIыпIэ зыкIы симыфагъэу

уахътэ кысэкIушъ, ролым сыкы-хэмыкIыжыгъэу кысщэхъу. Ар-тистыр ирольхэмкIэ дунаим зэрэ-щыпсэурэм сIофшIэн фэгъэза-гъэу чIыпIэ сефэ.

— **Нэзикэ ироль къэп-шыныр Иоф кызырэкIоп. Бзылфэгъэм ыгу ихьы-кIырэр дэпщэчынэу узы-фежьэкIэ «узэредзэ».**

— Ролым ухэхьаныр, укыхэ-кIыжыныр сэркIэ хьылгъэ. Ре-жиссерэу ТхьакIумэщэ Налбый кысIошIтыгъ: «Зыфэсакъыжъ, гум лъэшышъу ролыр еогъэкIу». Ары шъхьаем, ролыр гум пэблагъэ зымыхьукIэ, къэпшыныр умылгъэ-кIышIтэу кысщэхъу. КупкIым улъымыIэсэу ролыр кызырэгъэ-IупхышIтыр кыызгурылорэп. Ро-лым укыхэкIыжыныным пае зымы уигъэгъуIэрэп. Ар къэпшыныу узы-фежьэкIэ, уагъэгъуIэшт, пшъэрылгъэ-нэфагъэ кыпфашишIт.

— **Къэпшыгъэ ролыхэр зеогапшэхэа?**

— Лъэхъанэу кызышIышIы-рэми елыгыгъэр бэ. «Нысхъапэм-рэ» «Мэдэямрэ» зэфэдэхэп, ау гу-мэкIэу уагъэшIырэп уемыгупшы-сэн плъэкIырэп.

— **Сэ зыфасIорэр Лыу-нэе Асыетэу укъэнэжы-зэ, къэпшырэ ролыхэм умакъэкIы, гушIэхэр зэрэбгъэпсыхэрэмкIы, ро-лэу зыхэхьагъэмкIы зэ-фэшъхьаф шъыпкъэу зыкъэбгъэлъэгъоныр ары.**

— Артистыр ащ фэдэ Иофы-гъомэ сыдигъуи агъэгумэкIы. Ма-къэу Тхьэм кыуитыгъэр зэблэ-хьугъошIоп, ау ащ пае къэмы-гъанэу сценэм укытэхьанышъ, укъамышIэжъэу ролыр къэпшы-ным кIэхъопсырэмэ сэри са-щыш. Джырэ нэс ащ фэдэ спек-

ролым Иоф зэрэдэсшIагъэр. Нахьы-пэкIэ сызыхэлэжъэгъэ спектаклэмэ ар зыкIы афэдэп. «Шъузабэхэр» гукIэ зэлыпкIуныр IэшIэхэп — джар сэ кыызгурылуагъ.

— **Пшъашъэм е ныом ироль къэпшы зыхьукIэ ныбжьэу о уилэм мэхъанэ еота?**

— Ныбжьымы елыгыгъэ, ау ар пэрыохъу кыпфэхъун фаеу слъы-тэрэп бзылфыгъэ хэкIотагъэм ироль къэпшышIтмэ.

— **Ролыр кызыдэпшырэ артистым, режиссерым, зыхэлэжъэрэ спектаклэм ялыгыгъэр бэ.**

— ЗэкIэхэмкIы синасып кы-хьыгъэу сэлъыгъэ. Директор дэгъу уиIэн зэрэфаери сэшIэ. СIофшIэн сегъэразэ.

— **Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артисткэ ухьугъ. «Кубань театраль-ная» зыфиIорэ фестива-лым бзылфыгъэ ролыр зэкIэми анахь дэгъоу кышIыпшыгъэу тIогъо-гогъо укыыхахыгъ, щыт-хьуцIэхэр кыпфаусы-гъэх. Нахь зыкызэлупхы пшIоигъоу фэшъхьаф те-атрэ Иоф щыпшIэным уегупшысэрэба?**

— Тиреспубликэ и Лъэпкъ теат-рэ сылукIыжыныу гухэлъ сIлэп. Кинофильмэу тырахьэрэм сыхагъэ-лэжъэнэу, театрэ цIэрыIомэ ащыш кыссаджэу ролыр кышIышIынэу кысалоу — ар Иоф шъхьаф. Ар-тистыр спектаклэхэм, фильмэхэм роль дэгъухэр къашишIы зэрэ-шIоигъом имызакъоу, ащ ифэшъо-шэ лэжьапкIэ кыгъахъэ, дахэу псэу шIоигъу. Ролыр кызысаты-кIэ, цыхъэ кысфэзышIыгъэхэр къэсымыгъэу кытэжъынхэм сы-пылэ.

— **Асыет, адыгэ быра-кыым и Мафэ дунаим щыхэдгъэунэфыкIэу ед-гъэжъагъ. Дэгъуба адыгэ шъуашэм имэфэкIы зэхэ-щэмэ?**

— Адыгэ шъуашэр сщыгъэу спектаклэмэ сахэлэжъэ. Лъэпкъым ишъуашэ идэхатIы, имэхьани сце-нэм кышIытэгъэлъагъо. Адыгэ шъуашэм цIыфыр епIу, лъэпкъыр лъэпкъэу зэрэпсэурэр кыхегъэ-щы. Ащ фэдэ мэфэкIхэм ахэлэ-жъэхэрэр экстремист мыхъушIтхэу, шэн-хэбзэ дахэхэр зэрэхьашIтхэу сэлъыгъэ. Лъэпкъыр зыгъэлъэпкы-рэ мэфэкIхэр, зэхэхьэхэр нахьыбэ-рэ зэхарэшхэ, тэ тигуапэу тIахы-шIу хэтшIыхьашт.

— **Бзылфыгъэмэ я Ду-нэе мафэ пае тыпфэгъу-шIо, уигухэлъышIухэр кыбдэхъунхэу пфэсэлэ.**

— Тхьауегъэпсэу. Сэри мэфэ-кIым фэгъэхьыгъэу «Адыгэ ма-къэм» еджэрэмэ сафэгъушIо, насы-пыр къабэкIэу щыIэнхэу афэсэлэ.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Сурэтхэм арытхэр: Лыунэе Асыет; спектаклэу Асыет зы-хэлэжъагъэхэм ащышIхэм къа-щытырахыгъэх.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КыдзэыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ИофхэмкIэ,
IэкIыб къэралхэм
ащыпсэурэ тильэп-
къэгъухэм адырIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIы къэбар жъу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шъхьалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зидэшыIэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм

иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжъ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхьаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын ИофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIы зэлы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темуыр-Кавказ
чIыпIэ гъэлоры-
шIапI, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышпып-
къагъэу къахафэ-
хэрэмкIэ къэзыт-
хыгъэхэм пшъэдэ-
кIыжъ ахьы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым щылажъэхэ-
рэмрэ яеплъыкIэ
зэтемыфэн ылгъэ-
кIышIт. Гъэзет-
еджэхэм кыт-
фагъэхьырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкIы къэ-
зытхыгъэхэм
аIэкIэдгъэхъа-
жыхэрэп.

Зыщыхауытэрэ
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
4335
Индексхэр
52161
52162
Зак. 670**

Хэутыным
ушыкIэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхьатыр 18.00